

LETO XI

Številka 31

Jesenice, 8. avgusta 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarka« Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk: CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR



Informacija delovnim kolektivom železarn Ravne, Štore in Jesenice o utemeljenosti integracije

Te dni je bila dotiskana drobna knjižica, katere vsebino je pripravil koordinacijski odbor za pripravo integracije slovenskih železarn, kot informacijo članom vseh treh delovnih kolektivov o utemeljenosti integracije slovenskih železarn. Člani našega delovnega kolektiva bodo knjižico prejeli v prihodnjih dneh.

Na 32 straneh knjižice majhnega žepnega formata bodo sodelavci lahko dobili vpogled v vse perspektivne prednosti integracije slovenskih železarn v ZDRUŽENO PODJETJE — SLOVENSKE ŽELEZARNE. Namesto uvoda sta v knjižici natisnjena dva citata iz gradiva IX. kongresa ZKJ, ki obravnavata integracijo kot »imperativ modernega časa«. Na naslednjih straneh gradivo predstavlja sedanje stanje železarn in utemeljenost integracije slovenskih železarn. Posebno poglavje obravnava vse tri železarne in sicer kratko zgodovino ter današnje in na skici prikazane perspektivne poslovne oz. proizvodne rezultate. V nadaljevanju bodo sodelavci v kratkih in jedrnatih sestavkih lahko prebrali »Namen in cilj združevanja«, »Proizvodno-ekonomski efekti in specializacija«, spoznali organizacijo združenega podjetja, samoupravljanje v združenem podjetju, ekonomske odnose, skupne sklade, poslovne odnose, reševanje sporov in medsebojna delovna razmerja v združenem podjetju.

Na zadnjih straneh so objavljene izjave vseh treh direktorjev slovenskih železarn, in sicer mag. inž. Petra Kunca, Gregorja Klančnika in Tugomerja Voga o utemeljenosti integracije slovenskih železarn.

Lično izdelana knjižica predstavlja železarne tudi z nekaterimi fotografijami. Izredno pozitivna lastnost opisane publikacije pa je v tem, da so vsi sestavki kratki in jedrnat in za slehernega napisani v poljubnem in razumljivem jeziku. To pa je prav gotovo tudi jamstvo, da bodo gradivo skrbno prebrali vsi sodelavci, kar pa pomeni vsestransko spoznanje upravičenosti integracije slovenskih železarn. Kdor bo gradivo skrbno prebral, bo odstranil vse še eventualno prisotne pomanjklivosti in res lahko zavestno ob referendumu glasoval za integracijo.

3.523 N din za uspešne novatorje

Na 3. seji odbora za izume in racionalizacije pri DSŽ so obravnavali več v zadnjem času v proizvodnjo izročenih izboljševalnih predlogov. Na osnovi pravilno sestavljenih prijav in ocen ter mnenj pristojnih strokovnjakov in izvedencev, so bili na predlog komisij za iznajdbe in racionalizacije DE pozitivno ocenjeni trije izboljševalni predlogi. Avtorjem so bile priznane in izplačane tri odškodnine v skupni višini 3.523 din.

Letos je komisija skupaj z odborom za oceno izboljševalnih predlogov zasedala že devetkrat. Na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi pa so avtorjem tehničnih izboljšav priznali in izplačali že 38.343 din spodbudnih nagrad in odškodnin. Odbor za izume in racionalizacije je v zadnjem času navezal tudi tesne in uspešne stike z enakimi komisijami, ki delujejo v posameznih delovnih enotah. Z njihovo pomočjo bodo ocene tehničnih izboljšav prav gotovo mnogo lažje in lažje ter točneje bodo lahko ugotavljali prihranke in koristi posameznih predlogov.

Janez KRAJNIK, vodja konstrukcijske delavnice strojnih delavnic Jesenice, je s svojo zelo domiselno in uspešno tehnično izboljšavo št. 1868 znatno skrajšal čas izdelave žarilnih pokrovov za potrebe javorniške valjarne tanke pločevine od 95 na 70 ur. Delo je kvalitetno in mnogo lažje, tipizirano. Zaradi vokalnega ojačanja žarilnih pokrovov se je tudi bistveno povečala življenjska doba zahtevnih pokrovov, ki se pri visokih temperaturah in številnih žarjenjih deformirajo. Na osnovi podatkov in navedb avtorja

in ocene šefa vzdrževanja so bili člani odbora enotnega mnenja, da je zamisel in izvedba novih pokrovov koristna in uspešna, zato so avtorju priznali enkratno najvišjo odškodnino v višini 1.260 din.

Na osnovi ostre pritožbe kolektiva ključavničarjev strojnega vzdrževanja Jesenice zaradi prenizko ocenjene njihove tehnične izboljšave št. 1843 »ponovna usposobitev tekača turbine II. v HC Zasip«, je odbor skupaj s sektorjem za ekonomiko in s pristojnimi službami ponovno proučil njihovo tehnično izboljšavo in utemeljeno pritožbo. Kljub temu, da je popravilo tekača Francisove turbine Zasip II. zgolj prenos tehničnih izkušenj in dognanj iz dosedanje prakse drugih podjetij in

strokovne literature, so avtorji te izboljšave pokazali maksimalno mero strokovnosti in prizadevnosti. Predlog št. 1843 se dokončno pozitivno oceni in nagradili z enkratno odškodnino v višini 1.528 din.

Trem avtorjem izboljševalnega predloga št. 1863 »koristno izkoriščanje odpadne tople vode za napajanje parnih kotlov«, ki so ga izvedli in predložili v oceno Pavel DEBELJAK, vodja toplotne energije, Maks STERLE in Marjan KUMAR, je bil na osnovi pozitivnih ocen šefa energetskih obratov in ustreznih strokovnjakov energetskega gospodarstva pozitivno ocenjen. Avtorjem je bila priznana in odobrena enkratna odškodnina v višini 735 din.

Številni drugi izboljševalni predlogi zaradi pomanjkljive dokumentacije ali prikaza prihrankov in koristi to pot niso mogli biti dokončno ocenjeni, pač pa bodo avtorji dobili primerna priznanja in od-

(nadalj. na 2. str.)

3. seja delavskega sveta Železarne

Do 1. aprila 1970 na skrajšani delovni teden

Predsednik delavskega sveta Železarne je sklical 3. sejo delavskega sveta v četrtek, dne 31. julija 1969. Poleg osnovnega vprašanja, ki so ga obravnavali na tej seji o uspehih poslovanja Železarne v I. polletju letošnjega leta, so obravnavali še vrsto vprašanj med njimi tudi poročilo o pripravah integracije, poročilo o izvrševanju sanacijskega programa, predlog o imenovanju direktorjev sektorjev, predlog o najetju sanacijskega kredita, predlog sprememb statuta Železarne v zvezi z novim zakonom o narodni obrambi, poročila nekaterih odborov in še druge tekoče zadeve.

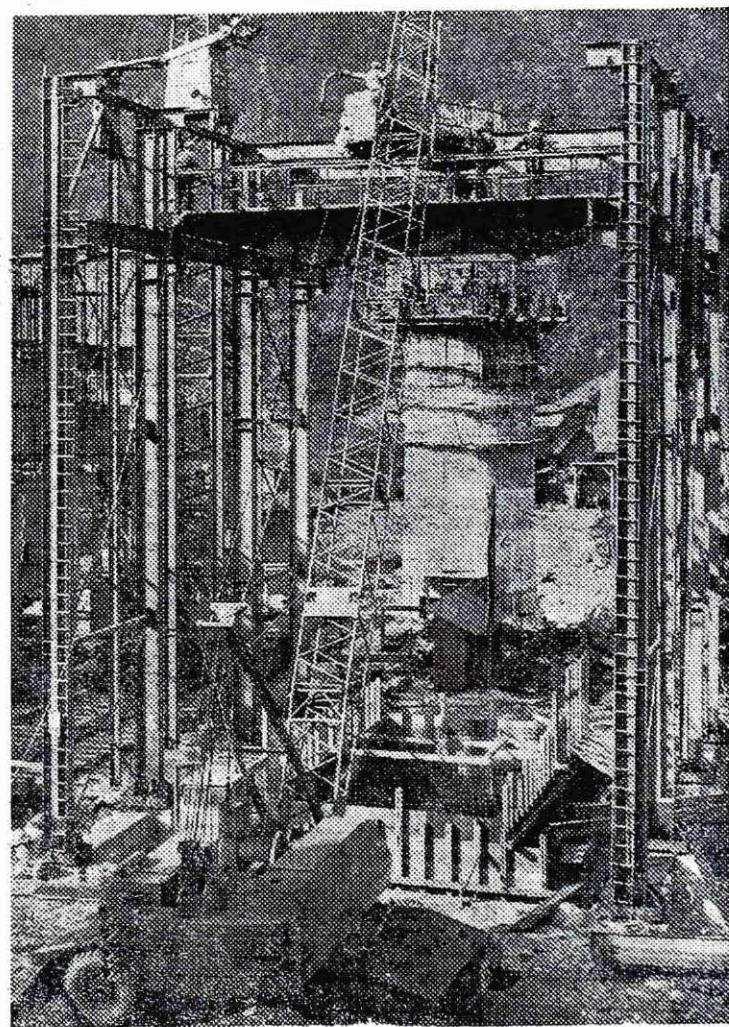
Najdalj časa so se zadržali in najbolj temeljito so obravnavali poslovno poročilo za I. polletje letošnjega leta, ki sicer izkazuje izgubo, vendar ne tolikšno kot smo jo s planom predvidevali, kar dokazuje, da je kolektiv vložil zelo veliko naporov, da tudi z

notranjim delom čimprej sanira težek gospodarski položaj Železarne. Ugotovili so še nekaj subjektivnih slabosti v posameznih obratih ali oddelkih in z željo, da tudi drugo polletje zaključimo uspešno, zlasti tako uspešno, da ob koncu leta ne bi ime-

li nobene izgube, kar je seveda mogoče, če bomo dobro delali, so sprejeli med drugim naslednje ukrepe:

1. Zaradi dokončne sanacije Železarne ob zaprtih vratih za sprejem delovne sile, zaradi prepotrebne prehode tudi naše Železarne na skrajšani delovni teden in zaradi dokončne reorganizacije proizvodnje, je treba uvesti dodatno trajnejše stimuliranje posameznih kategorij strokovnih delavcev in s takšno stimulacijo zadržati v Železarni zelo uspešne strokovne de-

(nadalj. na 5. str.)



Montaža mačka na enem izmed objektov aglomeracije

»Integracija je imperativ modernega gospodarstva« *

Politični aktiv sekretarjev aktivov ZKS, predsednikov sindikalnih odborov in predsednikov aktivov ZMS Železarn, je prvi korak k sistematični obravnavi gradiva za integracijo slovenskih železarn, ki bo zajela vse člane delovnega kolektiva. Če poudarjamo prvi korak k sistematični obravnavi pa to ne pomeni, da o tem vprašanju že doslej ni bilo mnogo razprav na vseh nivojih, zelo veliko pa je o tem pisal tudi Železar. O tem so doslej govorili na raznih strokovnih sestankih, v samoupravnih organih, na političnih aktivih in drugih asociacijah. Železar je poleg strokovno-teoretične obravnave oblik integracije brcem predstavil tudi gradivo o integralnem razvoju slovenskih železarn, z uvodniki in drugimi sestavki tolmačil nujnost integracije in seznanjal bralee o poteku integracijskih prizadevanj. Že več kakor eno leto v delovnem kolektivu teče razprava o tem vprašanju, ker je bila prvotno integracija tempirana že na pomladanske mesece letos. Iz tega pravzaprav lahko zaključimo, da so uprava in samoupravni organi ter politične organizacije podjetja, že od prvih spregovorjenih besed o integraciji slovenskih železarn, stvar vzeli zelo resno v roke.

Žal so nekateri mislili, da si s tem Železarna hoče rešiti svojo trenutno težko situacijo in poslovno izgubo, medtem, ko smo bili na Jesenicah prepričani, da to moramo in lahko rešimo le sami s svojim sanacijskim programom ob ustrezni družbeni pomoči, ki je povsem upravičena in, da na integracijo gledamo iz razvojnega stališča. Kajti pri integraciji slovenskih železarn ne gre za združevanje poslovno in akumulacijsko nesposobnih gospodarskih organizacij, kar smo v pretekli praksi večkrat srečali in kakor si nekateri integracijo predstavljajo, ampak za združevanje poslovno in akumulacijsko sposobnih podjetij v interesu nadaljnjega uspešnega in usklajenega razvoja železarstva na Slovenskem. Na integracijo smo pri nas že od vsega začetka gledali kot neizogibno nujnost za večje in enotnejše uveljavljanje na domačem in tujem tržišču, kot nujnost za specializacijo, skupne investicije in skupne nastope vseh treh železarn v raznih organih in združenjih, pri preskrbovanju s surovinami, energijo idr., z enotno prodajno politiko, enotnim nastopom pred bankami in podobno. Združevanje vseh treh železarn daje tudi večje možnosti za izkoriščanje proizvodjalnih sredstev in večji finalizaciji na podlagi razvojnega programa vsaki izmed železarn. To pomeni tudi učinkovitejše investiranje in usklajenost investicij. Vsebinsko to pomeni, da mora združevanje sloneti na ekonomsko medsebojno usklajenih in povezanih interesih.

Za vsakega razsodnega člana delovnega kolektiva naše Železarn je upravičenost integracije slovenskih železarn razumljiva. Eventuelne dileme, ki se v posameznikih še javljajo bodo lahko odstranjene v širših razpravah v kolektivu, ki se bodo pričela v prihodnjih tednih. Ob tem bodo seveda morali ožji in individualni interesi zamenjati širše kolektivne in družbene interese. Interese, ki zagotavljajo ekonomski in poslovni razcvet Železarn ter rast družbenega standarda in s tem tudi boljšega individualnega standarda.

Edino vprašanje, ki se nam ob vsem tem pojavlja je lahko samo to, da smo zamudili že precej časa predno smo sploh začeli govoriti o integraciji in to, da se tudi že same razprave o integraciji vlečejo predolgo. Že IX. kongres Zveze komunistov Jugoslavije marca letos, posebno pa referat tovariša Tita, je opozoril na prepočasno potekanje integracijskih gibanj pri nas in, da še mnogo zaostajamo v tem pogledu za gospodarsko razvite države. Resolucija kongresa med drugim poudarja, da sta »modernizacija in nadaljne prestrukturiranje gospodarstva bistvena dejavnika proizvodne usmeritve« in, da »prihodnje obdobje modernizacije dobiva nujno kvalitativno nova obeležja. To bo modernizacija na integralnih temeljih — večjih integriranih skupinah proizvajalcev, modernizacija velikih sistemov tehnologije in organizacije, modernizacija razvojnih, konstrukcijskih, prodajnih in raziskovalnih služb.« Taka usmeritev, potrjena s prakso gospodarsko razvitih držav, nam je poleg drugih argumentov, dovolj prepričljiv dokaz, da je integracija slovenskih železarn več kakor upravičena in nujna ter, da bo v smeri povezanja tudi v bodoče potrebnih še veliko prizadevanj.

(*Maršal Tito na IX. kongresu ZKJ)



Nov 125 tonski žerjav v livni jami je omogočil mesečno povečanje proizvodnje za več kakor 1000 ton

Nov 125 tonski žerjav v livni jami električnih peči

V torek, 5. t. m., je v livni jami pri električnih pečeh začel obratovati 125 tonski (125/40 megapondov) žerjav firme THÄLMAN iz Vzhodne Nemčije. To je velika pridobitev za Železarno, ker se bo s tem občutno dvignila proizvodnja. Z novim žerjavom so namreč povečali vložek za 10 ton in s tem dvignili dnevno proizvodnjo za štiri šarže ali od 30 do 40 ton. Razen tega so z novim žerjavom odstranjeni tudi zastoji, ker ima sedaj vsaka peč svoj žerjav. Prej se je namreč dogajalo, da je ena peč pri vlivanju morala čakati na drugo peč, ker je bil na voljo le en žerjav. Z novim žerjavom vse te težave odpadejo, mesečna proizvodnja pa bo povečana čez 1.000 ton.

Politični aktiv o integraciji slovenskih železarn

Za ponedeljek, 11. t. m. so sekretar tovarniške konference ZKS Tone Varl, predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarn Srečko Mlinarič in predsednik tovarniške konference ZMS Miro Ipavec sklicali politični aktiv vseh sekretarjev aktivov ZK, predsednikov sindikalnih odborov in predsednikov aktivov ZMS Železarn.

Na političnem aktivu bodo obravnavali integracijo slovenskih železarn in poslušali informacijo o gospodarskem položaju Železarn. Več o poteku političnega aktivu bomo poročali v naši prihodnji številki.

3. 523 N din za uspešne novatorje

(nadalj. s 1. str.)
škodnine na prihodnji seji odbora.

Predsednik odbora inž. Janez Faletič je pozval vse člane odbora, da v mejah možnosti in pičlo odmerjenega časa povečajo svojo aktivnost na vseh sektorjih dela. Proučevanje tehničnih izboljšav mora biti ažurno in pospešeno, predvsem pa objektivno. Razvil je program dela odbora za izume in racionalizacijo, pred katerim stoje številne in odgovorne naloge in obveze.

Služba za novatorstvo in racionalizacijo pri SEP je skupaj z organizacijskim oddelkom izdelala organizacijski predpis za potek postopka prijave izboljševalnih predlogov, potek dokumentacije in ocene ter stimulativne nagraditve prizadevnih in uspešnih iznajditeljev in novatorjev na osnovi prikazanih, ugotovlje-

nih in potrjenih koristi in prihrankov. Izdelan je tudi nov obrazec za prijavo izboljševalnih predlogov, v katerega mora biti vnešena tudi ocena in mnenje komisije za novatorstvo delovne enote.

Uprava podjetja, organi sa-

moupravljanja ter tehnično proizvodni sektor se zahvaljujejo vsem avtorjem to pot pozitivno ocenjenih izboljševalnih predlogov in jim čestitajo k delovnim dosežkom in priznanim stimulativnim odškodninam.

Jubilanti petdeset - letniki

V avgustu so in bodo praznovali petdeseti rojstni dan naslednji naši sodelavci: FRANC KAMBIČ, valjar na žice — 1. avgusta, JOŽE GASPERSIČ, plavž — 10. avgusta, AVGUST MAVER, plavž — 11. avgusta, MIJO MESTRIČ, GEŽ — 17. avgusta, MATEVŽ BIZJAK, elektro toplotna energija — 24. avgusta, JAKOB ŽEN, strojno vzdrževanje — 26. avgusta, SLAVKO ZNIDAR, elektro vzdrževanje — 30. avgusta, ANGELA ZORMAN, strojne delavnice — 30. avgusta in JANEZ FALETIČ, SEP — 30. avgusta.

Iskreno čestitamo!

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za julij 1969

Del. enota	SKUPNE PROIZVODNJE			BLAGOVNE PROIZVODNJE			Odprava
	Program	Izvrš.	%	Program	Izvrš.	%	
Plavž	12.300	12.302	100				
SM jeklarna	28.000	25.629	91.5				
El jeklarna	9.400	8.735	92.9				
Livarne	780	758	97.2				
Samotarna	1.780	1.696	95.3	280	364	130	364
TALILNICE:	52.260	49.120	94	280	364	130	364
Bluming	30.200	26.947	89.2	825	474	57.4	474
Valj. trakov	11.400	9.251	81.2				
Linija rez.	8.500	8.273	97.3	2.900	3.121	107.6	3.487
Težka proga	4.000	4.054	101.3	245	395	161.1	406
Lahke proge	3.300	3.644	110.4	2.040	1.652	81	1.718
Valj. 2400	8.200	6.383	77.8	7.920	6.066	76.6	5.902
Valj. 1300	3.610	3.891	107.8	3.570	3.814	106.8	3.798
Valj. žice	7.000	5.969	85.3	785	1.632	207.9	1.632
Jeklovlek	1.370	1.147	83.7	1.365	1.147	84	1.256
HOP	175	128	73	175	128	73	130
VALJARNE:	77.755	69.687	89.6	19.825	18.429	93	18.803
Hlad. valj.	2.500	2.109	84.3	2.490	2.105	84.5	2.013
Žičarna	5.000	3.716	74.3	3.225	2.475	76.7	2.320
Elektrode	850	765	90	845	761	90	670
Prašek	60	46	77.2	60	46	77.2	33
Žebljarna	940	765	81.4	905	752	83.1	815
PREDEL. OBR.	9.350	7.401	79.2	7.525	6.139	81.6	5.851
ŽELEZARNA	139.365	126.208	90.6	27.630	24.932	90.2	25.018

Blagovne proizvodnje za dom je bilo planirane 245 ton izvršene pa 357 ton.

Mesec julij predstavlja do-
ločeno »katastrofo« v skupni
in blagovni proizvodnji za
Železarno. Le štirje obrati so
uspeli s planom v skupni pro-
izvodnji in pet obratov v bla-
govni proizvodnji. Zaskrblju-
joče nizka proizvodnja je bi-
la v hladno-predelovalnih
obratih, kamor lahko uvršča-
mo tudi HOP in jeklovlek.
To je letošnja najslabša pro-
izvodnja; nasproti juliju 1968
je letošnja blagovna proiz-
vodnja za 1.758 ton nižja.

TALILNICE: SM jeklarna
je odlila količinsko pod pla-
nom za 2.370 ton, kljub te-
mu pa bluming zaradi re-
monta I. bloka peči ni uspel
tega jekla prevladati. Število
zgrešenih šarž (30) je za ta-
ko nizko proizvodnjo abso-
lutno previsoko. Pri izdelavi
kvalitet za patentirano žico
smo imeli največ težav, saj
je polovico zgrešenih šarž
(16) ravno v teh kvalitetah.
Izbira vložka in povečani
odstotek grodila bo nujen,
kajti nič ni dražje, kot če ti
obleži na zalogi C 07, ki ga
nimaš za kaj porabiti. V
elektro jeklarni smo izgubili
proizvodnjo zaradi okvare
na transformatorju. Lectro-

melt peč je usposobljena, da
naenkrat odlije 64 ton v
bramske formate ali blizu 70
ton v kombinaciji brama-in-
got, ker ima za to usposob-
ljen žerjav. Dnevno bo zato
od 30 do 40 ton večja pro-
izvodnja.

VALJARNE: Tudi vklopi-
tev potisne peči v bluming
valjarni na Beli ni pripo-
moglo, da bi plan izvršili.
Poizkusi valjanja kvadrata
120 mm so bile na blumingu
izvršene; preostane le še ne-
kaj tehničnih vprašanj, ki so
nujna, da jih rešimo pred
dokončno ustavitvijo težke
proge. Ker je bilo ozko grlo
v ogrevnih kapacitetah, tudi
valjarna trakov ni dobila po-
trebnega jekla. Lahke proge
so v dovoljni meri preskrbe-
le z vložkom jeklovlek, celo
nad obveznostjo. Valjarna
debele pločevine je okrnjeno
obratovala zaradi pomanjka-
nja vložka, zato razumljivo
ni mogla narediti kaj več; da
bo stanje takšno pri posta-
vitvi plana še nismo mogli
upoštevati. Nasprotno smo
planirali nižjo proizvodnjo za
valjarno 1300, ki je bila pre-
sežena. Valjarna žice ne bi
zadostila potreb žičarne, če
bi v HVŽ imeli plansko pro-

izvodnjo. Več smo lahko zva-
ljali za blagovno proizvodnjo
samo zato, da smo boljše
izkoristili koledarski čas pri
menjavi valjev. V jeklovleku
bi ob zadostni delovni sili in
manjših okvarah lahko do-
segli več, zlasti po zaslugi
dobrega asortimenta in veli-
ki količini vložka.

PREDELOVALNI OBRATI:

Hladna valjarna je zaostala
s proizvodnjo že v prvi deka-
di meseca, ko ni bilo na raz-
polago TVT in žarjenega ma-
teriala. Suksesivne dobave
čeških in sisaških trakov
kljub stalnim urgencam ni-
simo mogli zagotoviti. V ži-
čarni je bila v deficitu pa-
tentirana žica in navadna v
vseh dimenzijah. Zaostanki
stalno naraščajo, predvsem v
razrezani žici, manj pa v ko-
lobarjih. Zaradi slabe proiz-
vodnje nista bila tako elek-
trodni oddelek kot žebljarna
v zadostni meri preskrbljena
z vložkom.

Za avgust predvidevamo
boljšo preskrbo z vložkom
za valjarno 2400, v tanki plo-
čevini forsiranje dinamo in
pocinkane pločevine, dobro
preskrbo jeklovleka in valja-
ne profilov.

-ec

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI v času od 9. do 15. 8. 69.
SOBOTA, 9. 8., od 20. do 8. ure: EDO CENČEK, tehnične
službe vzdrževanja.

NEDELJA, 10. 8., od 8. do 20. ure: inž. JOŽE NOVAK, OTK.
NEDELJA, 10. 8., od 20. do 8. ure: ANTON KOMLIJANEC,
HOP.

PONEDELJEK, 11. 8., od 20. do 8. ure: inž. FRANC VIČAR,
HVŽ.

TOREK, 12. 8., od 20. do 8. ure: inž. BOGDAN STOCCA, RO.

SREDA, 13. 8., od 20. do 8. ure: TEODOR OKROŽNIK, grad-
beno vzdrževanje.

ČETRTEK, 14. 8., od 20. do 8. ure: inž. JANEZ MESEC, RO.

PETEK, 15. 8., od 20. do 8. ure: inž. JANEZ BIDOVEC, TPD.

Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega in pro-
izvodnega direktorja, tel. 225 — ob odsotnosti kličite tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki
jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vra-
tarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Personalne vesti julij 1969

Sprejetih: 81

Obračunanih: 108

STAROSTNO UPOKOJENI:

Franc BOGATAJ, roj. 1913, valjarna 1300 — 34 let v ŽJ,
Marija ČERMELJ, 1913, strojne delavnice — 22 let in pol v
ŽJ, Tomaž DOLENC, 1911, martinarna — 32 let v ŽJ, Vinko
FLORJANČIČ, 1914, martinarna — 23 let v ŽJ, Stanko JE-
GLIČ, 1912, martinarna — 32 let v ŽJ, Karel KONIČ, 1913,
gradbeno vzdrževanje — 33 let v ŽJ, Franc KOSIR, 1920, stroj-
ne delavnice — 22 let in pol v ŽJ, Anton LAKOTA, 1916, pro-
filne valjarne — 30 let in pol v ŽJ, Franc LEGAT, 1913, va-
ljarna 2400 — 28 let in pol v ŽJ, Ludvik MARKOVIČ, 1916,
strojno vzdrževanje — 16 let v ŽJ, Kristo MERTELJ, 1916,
transport — 31 let v ŽJ, Janez MIKLAVEC, 1909, žičarna —
31 let in pol v ŽJ, Leopold POZNIK, 1911, PIV energija —
30 let v ŽJ, Angel PRIMOŽIČ, 1908, transport — 21 let in pol
v ŽJ, Franc RABIČ, 1912, strojno vzdrževanje — 23 let v ŽJ,
Viktor Šlibar, 1914, martinarna — 26 let v ŽJ in Ferdinand
VIDIČ, 1913, valjarna 1300 — 23 let v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Franc GLOBOČNIK, 1918, livarna — 24 let v ŽJ, Janez
GREGORI, 1934, transport — 8 let v ŽJ, Franc HRIBAR,
1910, strojne delavnice — 33 let v ŽJ, Anton KRIŽMAN, 1913,
valjarna žice — 23 let v ŽJ, Franc RAZINGER, 1911, marti-
narna — 22 let in pol v ŽJ in Rudolf UMEK, 1910, elektro-
toplotna energija — 14 let in pol v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali
težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Janez Penca, roj. 1945, elektro vzdrževanje — 6 let v ŽJ.
Svojcem naše iskreno sožalje!

IZKLJUČENI:

Dušan Brajič, roj. 1939, jeklovlek, Anton Bunderla, 1947,
valjarna Bela, Nusret Burič, 1950, elektro jeklarna, Djemal
Crnkič, 1947, elektro vzdrževanje, Janez Černoša, 1939, profil-
na valjarna, Veljko Dostanič, 1950, transport, Suljo Graca,
1948, elektro jeklarna, Valentin Jenko, 1947, valjarna 1300,
Slobodan Kandič, 1948, valjarna 1300, Peter Kesič, 1950,
plavž, Jakob Klinar, 1927, valjarna 2400, Ludvik Knavs, 1950,
HVŽ, Franc Kovačič, 1936, livarna, Bogomil Kusterle, 1947,
valjarna 1300, Mitja Leben, 1948, strojno vzdrževanje, Niko
Luker, 1947, transport, Atif Midžan, 1943, transport, Pavao
Mijatović, 1946, profilna valjarna, Dragomir Milovanović, 1947,
plavž, Vincencij Mlakar, 1946, strojno vzdrževanje, Smail Na-
darevič, 1947, elektro jeklarna, Sead Omerdič, 1951, valjarna
1300, Derviš Omerović, 1948, martinarna, Boris Pačnik, 1938,
strojno vzdrževanje, Karol Paulus, 1948, strojne delavnice,
Eniz Pobrič, 1948, plavž, Boro Prerad, 1947, plavž, Janez
Rabič, 1943, strojno vzdrževanje, Janez Rebselj, 1944, trans-
port, Franc Rožič, 1948, elektro jeklarna, Sead Skalič, 1951,
plavž, Janez Smolej, 1932, martinarna, Jovan Sokolov, 1945,
valjarna 1300, Sakib Šabič, 1948, HVŽ, Stjepan Simunković,
1942, HVŽ, Robert Šinkovec, 1944, nabavni oddelek, Marjan
Snajder, 1950, UOS, Branko Šorn, 1948, strojno vzdrževanje,
Danil Trajkov, 1937, elektro jeklarna, Huso Trokič, 1947,
martinarna, Henrik Vajt, 1950, livarna, Veso Vasiljevič, 1937,
valjarna 2400, Milan Vilfan, 1950, valjarna 1300, Djulaga Zolič,
1934, plavž, Osman Zolič, 1950, valjarna 1300, Anton Zupan,
1938, elektro jeklarna in Jože Žunič, 1941, martinarna.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Jesenice - Beograd - Budimpešta Moskva

(8. nadaljevanje in konec)

Božo je od navdušenja po končani točki ploskal in ploskal »solo« tako, da ga je začelo 6500 ljudi v dvorani posnemati. Na odru so se vrstili »zaslužni umetniki«, solisti Boljšoj teatra, nosilka Leninove nagrade Maja Pliseckaja, operni pevci in drugi. Po končanem koncertu se tiho prazni dvorana. Ljudje so prevzeti od izrednega umetniškega doživetja. Tudi mi tiho stopamo po Kremeljskem vrtu mimo številnih topov po tlakovani cesti na glavno cesto. Rubini v zvezdah na katedralah Kremlja čudovito žarijo v noči. Kam pa sedaj, se sprašujemo, hitro v hotel na preostanek večerje, nato pa v največjo restavracijo Moskve Metropoliten.

Naši skupini se iztekajo zadnje ure v hotelu Turist, program natisnjen v Beogradu in potrjen v Moskvi smo izpolnili. Zadnja dneva nakupujemo za preostale rublje in kopejke po trgovinah in kioskih po Moskvi. Čez mejo



V Kremlju popravljajo nekatere stavbe

lahko nese vsak samo rubelj, zato imajo nekateri člani naše skupine dan, dva pred odhodom veliko zadrego. Imajo težko nalogo — zapraviti morajo precej rubljev, kar pa ni tako enostavno. Po večerji radovedno vprašamo vodiča, ki trenutno nima nobene skupine, kje bi lahko poplaknili prah po grlu. Simpatični Peter nam svetuje hotel Metropoliten v neposredni bližini Kremlja. Peter z znanjem srbohrvaščine, prijaznejši od Olega, nas popelje kot vodič v prvem taksiju, sledimo ga Miro, Anica, Franci in jaz. Plačamo za več kot polurno vožnjo rubelj, kar je praktično zastoj. Pred impozantnim poslopjem hotela Metropoliten nas že čakajo Belmondo s Svetlano in Peter, ki nas istočasno popelje po ogromnem stopnišču v zgornji del — restavracijo, zgrajeno v času carske Rusije. Vsa je v marmorju, okrog dvorane so mize, štirje marmornati stebri omejujejo plesni prostor, sredi katerega žubori vodomet — restavracija v starem stilu, najboljše restavracija. Posedemo za mizo, čakamo, čakamo skoraj po naše, ko Peter odrine na ogled za natakarkjem, ki se nato počasi kot muzik približuje do mize. Rahel poklon in pripravi pero ter papir. Peter začne naročati in mi ga samo gledamo: šestkrat kaviar, kruh, dvakrat vodko, trikrat šampanjec in mineralno vodo. Na koncu le še pristavi, da po možnosti kar najhitreje. Mužik se odziblje. Splošna ugotovitev nas vseh je, da je tovariš natakark rahlo v »ročkah«. Peter nas zabava. Škoda, ko smo ga bolje spoznali šele zadnja dva dni. Restavracija se polni, prazni, pepelnik postaja zajetnejši, »mužika« pa ni in ni. Posreduje Peter, ki se odpravi poiskat glavnega natakarkja in mu razloži, da gostje kot smo mi, niso navajeni čakanja, posebno ne »mladi zmagovalec popevk Belmondo«, ki je mimogrede zmagal na festivalu mladih talentov. Po tej majhni laži je sledil pravi preobrat. Naročeno so nam servirali skoraj po tekočem traku. Odlični kaviar smo poplaknili z vodko, ostrí okus pa zalili s šampanjcem. Vmes smo se režali potegavščini in »občudovali« mladega »pevka Belmonda«, kako prazni kozarce.

Japonski orkester z rusko pevko ima kaj čuden urnik igranja. Orkester zaigra skladbo, ljudje — dame in gospe — vstanejo, se zavrtijo okrog vodnjaka, orkester zaključí skladbo, odloži instrumente in nastopi odmor. Dame in gospe (90% gostov v restavraciji je turistov — Nemci, Italijani, Francozi, Japonci) se vsedejo, srknejo požirek vodke, zalijejo s šampanjcem, orkester po nekajminutnem odmoru zopet zaigra in plesišče se ponovno polni. Kmalu opazim, da tudi tu v restavraciji ne manjka »osamelih sre«, ki lovijo turiste za dolarje.

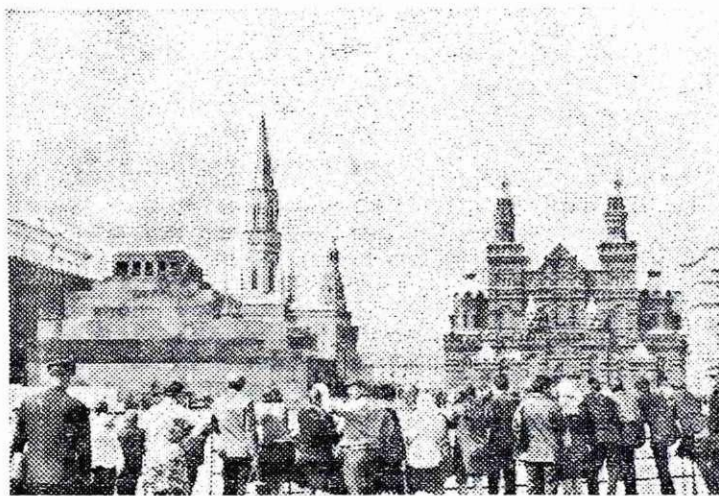
Debata, smeh, poslušanje glasbe in ples nas tako prevzame, da sploh ne opazimo glavnega, ki nam ponudi račun. Skoraj nemogoče, vse skupaj stane samo 22 rubljev — zastoj. Pri nas stane steklenica ruskega šampanjca 15.000 S din v boljši restavraciji, tu pa vse skupaj samo 22 rubljev. Škoda, ko moramo naslednji dan odpotovati iz Moskve. Ura je enajst, luči počasi ugašajo, kar je znak, da čimprej »odrinemo« domov. Zopet nas reši Peter in napis bar. Dobro, pa si oglejmo še bar v Moskvi. Vstopnine ni, podolgovat prostor, točilna miza, dva stroga obraza barmanov, mize, rdeči naslanjači, v kotu točilne mize pa neusmiljeno igra, igra — magnetofon. Cigaretni dim se vali v oblakih proti visokemu stropu, ki za bare ni značilen. Gostje, vsi rahlo alkoholno »izobraženi«, so Nemci, Italijani, sploh poslovni ljudje, ki se dolgočasijo v Moskvi. Po grlih se pretaka viski, vodka, šampanjec, iz magnetofona doni zahodna beat glasba. Ob pol treh odidemo, ker se bar prazni. Zunaj mahamo prevoznikom in končno nam uspe dobiti dva taksija, ki nas za tri rublje odpeljeta v hotel Turist. Veseli prepevamo slovenske narodne...

Dopoldan nam Oleg zapove: »Vse kovčke v mojo sobo čez eno uro, odhod iz Moskve popoldan, preostali čas ste prosti.« Razpršimo se po sobah in kramo namečemo v potovalke oziroma kovčke.

Z zadnjimi rublji startava z Božom na zadnji nakup. »Jantaritis« sploh ne preneha, zadnji dan je še močnejši. Taksij naju zapelje na prospekt Kalinina — trgovine, spominki in jantar. Z zadnjim rubljem se odpeljeva pred največji hotel na svetu: hotel Rusije nasproti Kremlja. Zopet »naj«, »naj« in res je največji na svetu, zgrajen pred letom dni. Ima »samo« 6.000 apartmajev in okrog 2.500 sobaric. Z Božom vstopiva. Spodnji prostori so uradi, potovalne agencije, trgovine, informacijska pisarna idr.

Hotel ima šest dvigal, v vsakem sedi »tovarišica«, ki ima nalogo, da pritiska na gumb nadstropij. Ogledava si drugo nadstropje. Ura je deset. Na skoraj nepreglednih hodnikih dobesedno bobni od sesalcev za prah. Hotel čistijo — ubogi gostje, ki imajo navado spati celo dopoldne. V drugem nadstropju največjega hotela na svetu iščeva znanca iz bara, toda vse zaman. Škoda, tudi prijazna recepcionerka s komercialnim nasmehom ne utegne poiskati v seznamu imen dveh zakoncev iz Frankfurta. Posloviva se in nakupiva razglednice Moskve, ki so za razred boljše od vseh ostalih, ki jih prodajajo po knjigarnah in kioskih. Še bežen pogled na največjo trgovino v hotelu, kjer lahko kupiš vse s potnim listom in dolarji. Taksij naju odpelje nazaj v hotel.

Slovo od Moskve, osem milijonskega mesta, ni težak, zasedemo spalnice, prične se dva in pol dnevno potovanje prek nepreglednih ravnin Rusije, prek Kijeva, Karpatov, ki so zelo zastraženi, do meje. Srečno prestopimo rusko-madžarsko mejo, poslovimo se od Olega, ki me mimogrede potegne za nekaj dolarjev z obljubo, da bo po-



Levo mavzolej, desno mestna hiša Moskve

slal na moj naslov jantar in diapozitive. Do danes (avgusta) še ni bilo nič. Budimpešta, Subotica in že smo blizu Beograda. Vlak ima zamudo, družbo v kupeju II. razreda nam delajo sezonski delavci, ki gredo v Nemčijo za kruhom. Vse je v redu, samo nekaj neprijeten vonj zaudarja po vagonu, kmalu se tudi nanj navadimo. Slovo od ostalih iz naše skupine je težko, navadili smo se drug drugega. Kmalu smo v Ljubljani, srce nam začne biti hitreje, ko pa smo po dveh urah doma, si mislimo: »Lepo je v tujini, vendar najlepše je doma!«

Mirko Kunšič

Prva seja koordinacijskega zbora zveze DIATI Jugoslavije v Zagrebu

V Zagrebu je bila 26. julija prva seja koordinacijskega odbora zveze društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav — DIATI. Na seji je bilo izvoljeno predsedstvo, ki ga sestavljajo člani republiških odborov Hrvatske, Slovenije in BiH. Za predsednika je bil izvoljen dr. Arko, ki ga starejši delavci na OTK dobro poznajo, ker je bil pred leti na praksi v tem obratu, za podpredsednika Jože Jan, predsednik republiškega odbora Slovenije, za sekretarja pa je bil izvoljen predstavnik Bosne in Hercegovine, doktor znanosti, vsi znani delavci na področju novatorstva. Tak sestav predsedstva in njihova pripravljenost za delo v zvezni organizaciji novatorjev in racionalizatorjev prav gotovo pomeni boljše rezultate in večji napredek naše organizacije, ki ima za celotno gospodarstvo velik pomen.

Poleg izvolitve organov so na prvi seji razpravljali tudi o sedežu koordinacijskega odbora in o nadaljnjih nalogah koordinacijskega odbora. Že izpolnjeni statut naše zvezne organizacije predvideva, da je sedež organizacije v tisti republiki, iz katere je predsednik koordinacijskega odbora, zato bo sedež sedaj v Zagrebu, ker je predsednik iz Zagreba. Koordinacijski odbor dela na amaterski osnovi. Če pa se bo pokazala potreba, bodo namestili plačanega tehničnega sekretarja, vendar bodo zaenkrat ostali brez njega. Vse administrativne posle bo začasno vodil republiški odbor Hrvatske. To odločitev so podkrepili s tem, da je bilo dosedanje delo zveznega odbora vse preveč administrativno ali boljše rečeno kabinetno in od takega dela niso imeli republiški odbori nobene koristi.

Naslednja seja bo v mesecu septembru.

Stane Torkar

Železarski globus

POLJSKA. Poljski planerji računajo, da bodo v obdobju prihodnjih 15 let podvojili sedanjo proizvodnjo surovega jekla od 11 na 22 milijonov ton letno. V skladu s temi predvidevanji bo največja poljska železarna Lenin že v bližnji prihodnosti povečala svojo proizvodnjo surovega jekla od sedanjih 4 na 5,5 milijona ton in železarna Beirut od 1,5 na 4,5 milijona ton letno.

Samoupravni organi v preteklem tednu

Do 1. aprila 1970 na skrajšani delovni teden

(nadalj. iz 1. str.)

lavce, ki nam jih že itak primanjkuje. Zato so pooblastili direktorja Železarne, da ob sedanjem pravilniku o formiranjih in delitvi osebnih dohodkov, lahko po lastni presoji ali pa po presoji kolegija določeni kategoriji delavcev, dodeli višje ali pa tudi zniža obstoječe osebne dohodke.

2. Ugotovili so, da je za določeno nezadovoljstvo v kolektivu delno kriva nepravilna delitev osebnih dohodkov, zato so naročili upravi podjetja, da te probleme reši tako, da takoj izravna velike razlike v osebnih dohodkih, v najkrajšem času pa predloži spremembo sistema nagrajevanja in oblike stimulacije vzdrževalcem za hitra popravila in za delo prek polnega delovnega časa.

3. Maso osebnih dohodkov v III. kvartalu še ni mogoče povečati, ker tako zunanji kot notranji sanacijski ukrepi še niso v celoti realizirani in je zato polletna bilanca še negativna.

4. Kljub pomanjkanju delavcev v posameznih obratih, tako v proizvodnem kot v tehničnem sektorju pa tudi v upravnih službah, je treba še obdržati princip zaprtih vrat za sprejem novih delavcev. V nasprotnem primeru bi poslabšali strukturo zaposlenih, znižali bi se osebni dohodki pa tudi stanovanjski problematiki ne bi bili kos.

5. Po možnosti že v letošnjem letu preiti na 42-urni delovni teden po naslednjem vrstnem redu: proizvodni sektor z visoko produktivnimi agregati, nato pa postopno tudi ostali, potem tehnični sektor in nazadnje upravne službe. Pogoj za prehod na skrajšani delovni teden je, da obdržimo sedanjost raven proizvodnje in da se pri tem ne sme povečati število zaposlenih. To je potrebno zato, ker niso mogoče velike

investicije v mehanizacijo. Lahko se forsirajo visoko produktivni agregati in ustavlja nerentabilna proizvodnja. Smatrali so, da bi s postopnim prehodom morala preiti celotna Železarna na skrajšani delovni teden najkasneje do 1. aprila 1970.

6. Ugotovili so, da zaradi takšnega postopnega prehoda na skrajšani delovni teden in zaradi zniževanja proizvodnje v enih ter zviševanja v drugih obratih, v veliko večjih skokih kot doslej, nagrajevanje obratovodij ni več ustrezno. Zato so sklenili, da je treba obratovodje nagrajevati po kriterijih upravnih služb, tako kot so nagrajevani šefi delovnih enot in ostali višji organizatorji dela v Železarni.

7. Upravi podjetja so naročili, da poostri zahteve do delovne discipline v Železarni.

8. Komercialnemu sektorju in pripravi dela so naročili, da zaostanke ugotovljene ob koncu I. polletja znižata na maksimalno 15.000 ton.

9. Upravi podjetja so naročili, da za II. polletje letošnjega leta izdela program zniževanja stroškov po obratih.

Na predlog komisije za razpis in imenovanje direktorjev sektorjev so na tej seji imenovali naslednje direktorje sektorjev, ki so dosežajo to funkcijo opravljali kot vršilci dolžnosti:

za direktorja za proizvodnjo Avgusta KARBO, dipl. inž. metalurgije,
za tehničnega direktorja Bogomila HOMOVCA,
za komercialnega direktorja Bogdana KNAFLIČA,

za direktorja sektorja za ekonomiko Iva ARZENSKA, dipl. inž. metalurgije in

za direktorja službe TKR dr. Marina GABROVSKA, dipl. inž. metalurgije.

Ker za kadrovske in splošni sektor še ni izdelana do-

končna integrirana oblika, za finančno računovodski sektor in upravo osnovnih sredstev pa še niso točno določene pristojnosti glede na združitev, so sklenili da še naprej ostanejo vršilci dolžnosti direktorja:

finančno računovodskega sektorja,
uprave osnovnih sredstev, kadrovskega sektorja in splošnega sektorja.

V nadaljevanju seje so sprejeli informacijo direktorja Železarne o stanju integracije, ki jo bodo bolj podrobno obravnavali na seji delavskega sveta Železarne, dne 15. avgusta 1969. Potrdili so kontni plan za 1969 in sprejeli sklep o najetju sanacijskega kredita pri skupnih rezervah gospodarskih organizacij občine Jesenice pod izredno ugodnimi pogoji. Nato so na podlagi poročil posameznih odborov sprejeli nekatere spremembe statuta in sicer glede kategorizacije, sprejeli so sklep o izbrisu nekdanje gostinske enote ŽELEZAR iz registra gospodarskih organizacij, ker je postala samostojno gostinsko podjetje. Sprejeli so tudi spremembo pravilnika o izumih, tehniških izboljšavah in koristnih predlogih in sicer naslednjo:

Za členom 5 je treba v pravilniku vpisati nov člen 5a, ki se glasi:

»Tehnološki postopki, iz katerih izhajajo novi proizvodi z večjo vrednostjo in nimajo značaj izuma, patenta oziroma racionalizacije ali koristnega predloga, se po tem pravilniku smatrajo kot KNOW-HOW predlogi. Ti postopki, ki so predvsem tehnološkega značaja, so izključno last podjetja.« V členu 25 obstoječega pravilnika pa je treba vpisati nov odstavek naslednje vsebine:

»Avtor tehniške izboljšave ali koristnega predloga ima pravico po petih letih od prvega izplačila odškodnine ali nagrade, ponovno predložiti predlog v obravnavo in ocenitev, če lahko dokaže kontinuirno uporabo ali obratovanje svojega predloga. Predlog se ponovno ocenjuje po enakih kriterijih. Ta postopek velja, če je avtor prejel za prvotni predlog samo enkratno nagrado.«

Ob koncu seje so sprejeli še spremembe statuta Železarne v zvezi z novim zakonom o narodni obrambi, imenovali so vodstvo »Enote za narodno obrambo in samozaščito železarne Jesenice« in imenovali še štab za narodno obrambo in samozaščito.

JUGOSLOVANSKA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA v I. POLLETJU 1969

Železarna	1969 ton	1968 ton	% 1969/68
SM jeklo			
Zenica	456.523	421.263	108,4
Jesenice	169.173	168.790	100,2
Sisak	112.584	111.919	100,6
Store	20.512	19.397	105,7
Smederevo	49.548	44.005	112,6
Nikšič	28.532	25.862	110,3
skupaj	836.872	791.236	105,8
Elektro jeklo			
Zenica	9.244	8.728	105,9
Jesenice	62.346	34.833	179,0
Sisak	23.649	19.644	120,4
Ravne	64.932	46.339	140,1
Smederevo	3.551	3.482	102,0
Nikšič	43.442	31.662	137,2
skupaj	207.164	144.688	143,2
LD-jeklo			
Skopje	91.874	29.278	313,8
Surovo jeklo			
skupaj	1.135.910	965.202	117,7

3. seja sveta DE valjarn

Predsednik sveta DE valjarn inž. Podrekar je za 14. julij sklical 3. redno sejo in predlagal pet točk dnevnega reda. Člani sveta so med razpravo opozorili na več problemov, zaradi katerih postajajo sprejeti plani nerealni. Ena izmed ugotovitev je bila, da je v valjarni zaposlenih sto ljudi manj, toda vsi plani so kljub temu izdelani po normativu. Glede delovne sile, proizvodnje, proizvodnih stroškov in vložka sta na seji obširneje govorila direktor za proizvodnjo inž. Karba in šef DE valjarn tov. Odlasek. Inž. Karba je članom sveta posredoval tudi nekatere številčne podatke, ki so pomembni in zanimivi tako za vso Železarno in še posebej za valjarne.

Ob koncu seje so sprejeli sedem sklepov. Predsednikom komisij pri svetu DE so naročili, da naj nadaljujejo z delom in naj imajo čim bolj-

šo povezavo z obratovodji ter s komisijami v obratih. Strinjali so se tudi s predlogom za spremembo normativa v valjarnah profilov in zahtevali, da je čistilnici treba zagotoviti dvoizmensko obratovanje ob polnem številu zaposlenih delavcev.

Seja komisije za kadre pri svetu DE valjarne

Člani komisije so se sestali 19. julija in obravnavali prijave kandidatov za razpisana prosta delovna mesta v valjarni 2400 in v valjarni 1300. Izmed prijavljenih kandidatov za delovodjo v valjarni 2400 so izbrali Cirila Koflerja, dninski delovodja v valjarni 1300 pa bo Janko Osenk. Glede kadrov, potrebnih za posamezna delovna mesta, je bilo na seji rečeno, da jih je treba izbirati iz lastnih vrst, ker je dotok novih kadrov v valjarne omejen.

4. seja odbora za poslovno politiko

Predsednik odbora za poslovno politiko inž. Emil Ažman je sklical 4. sejo odbora v sredo, dne 30. julija 1969, z eno samo točko dnevnega reda: poslovno poročilo za I. polletje 1969.

Poslovno poročilo za I. polletje 1969 sta v podrobnosti tolmačila odboru za poslovno politiko finančni direktor in direktor Železarne. Po obširni razpravi so nato poročilo sprejeli in sklenili, da bodo delavskemu svetu Železarne predlagali več ukrepov v želji, da do konca leta 1969 še izboljšamo delo železarne predvsem pa dosežemo pozitivne rezultate, kljub temu,

da smo v letošnjem planu predvideli izgubo. Te možnosti imamo in te možnosti so nakazane v poslovnem poročilu, saj so rezultati boljši od planiranih in pričakovanih. Na seji odbora so menili, da gre pri tem predvsem zasluga kolektivu in zato upravičeno pričakujejo še boljših rezultatov v II. polletju letošnjega leta, to pa pomeni zaključiti poslovno leto brez izgube. (O predlaganih ukrepih berite v članku s 3. seje delavskega sveta Železarne, ki je na svoji seji sprejel vse predlagane ukrepe odbora za poslovno politiko).

Zamenjava glav na brusilnih strojih za brušenje gredic

Na reklamacijo Železarne zaradi stalnih okvar glave na brusilnem stroju za brušenje gredic, je te dni firma RAU iz Zahodne Nemčije dobavila tri nove glave. Nove glave menjajo naši ključavničarji iz strojnega vzdrževanja in hidromontaže pod vodstvom monterja iz firme RAU.

Sestanki delovnih skupin

Strojne delavnice — delavnica tehnic dnina Javorski

Na sestanku 18. julija so ugotovili, da je sedanji način in struktura organov samoupravljanja boljša kot doslej. Delavcem je tudi dana možnost, da povedo svoje mnenje o problemih, s katerimi se srečujejo v svoji skupini, v obratu in delovni enoti. Največ pripomb je bilo glede nagrajevanja. Ugotovili so, da imata dva strugarja preizkušeno kategorijo; problematično pa je tudi vprašanje prostora, ki ga bodo zaradi montaže dvigala v žebliarni še bolj utesnili, in kadrovske vprašanje.

Valjarna profilov — dnina Markelj Jože

Na sestanku dne 25. julija so v zvezi z obratno problematiko opozorili na dva problema: pomanjkanje delovne sile ter nagrajevanje zaposlenih. Največ so razpravljali o nagrajevanju in ugotovili, da zaposleni z izplačanimi osebnimi dohodki niso zadovoljni. Menijo tudi, da bi morali zadevo urediti kljub težkemu položaju Železarn, v nasprotnem primeru pa lahko pride do težav pri izpolnjevanju proizvodnih nalog.

Plavž — aglomeracija, dnina Močnik

Pri obravnavanju obratne problematike so na sestanku 31. julija največ omenjali vprašanje medsebojnih odnosov, ki jih bo treba izboljšati. Vzporedno s tem so v razpravi omenili tudi probleme, ki so nastali ob okvari traku št. 2 na aglomeraciji. Po mnenju delavcev je treba urediti vse potrebno glede napredovanja, sicer pa bo morala tudi sama skupina prispevati svoj delež k izboljšanju stanja in se v večji meri zanimati, kako poteka delo na drugih delovnih mestih.

RTA — EZ, inž. Soklič

Popravilo telefonskih aparatov je zaradi pomanjkanja rezervnih delov oteženo. Telefonska centrala je zelo obremenjena, za ažurno vzdrževanje pa bi morali nabaviti preizkusno napravo za DVI ter impulzni pisar.

Delovna skupina je pripravljena, da poveča prizadevanost in storilnost, s tem pa bi ustvarili možnost za prehod na skrajšani delovni čas. Glede nagrajevanja menijo, da dosednji način formiranja osebnih dohodkov ni najboljši ter bi bilo bo-

lje, če bi bilo formiranje mase osebnih dohodkov ločeno po posameznih obratih vzdrževanja. V nekaterih obratih vzdrževanja imajo precej nadur. Le-te pa bremenijo tudi osebne dohodke obratov, ki jih ne ustvarjajo.

Delavnica ni na primernem kraju, ker je direkten izhod na tire, neprimeren pa tudi zaradi prevozov kablov s kamioni.

Martinarna, dnina Kobal

Zbranim delavcem je vodja delovne skupine tov. Uran na sestanku dne 23. 7. najprej pojasnil pomen in vsebino dela novih samoupravnih organov. Poleg tega so razpravljali še o položaju Železarn in martinarne. Na sestanku je bilo rečeno, da zaradi težav, ki nastajajo pri proizvodnji, niso krivi le delavci iz martinarne, ampak je treba iskati vzroke tudi pri neustreznem vložku in starem železu. Dovoz in odvoz ladij s strani transportnega vzdrževanja — prometa večkrat ni opravljen pravočasno. Primanjkuje jim tudi delavcev, srečujejo pa se z močno fluktuacijo.

SEP — Center za obdelavo podatkov

Vodja delovne skupine tov. Ščavničar je najprej seznanil prisotne z vsebino in strukturo novih samoupravnih organov v Železarni. Razpravljali so še o oblikovanju osebnih dohodkov na osnovi gradiva, objavljenega v 27. številu. Železarja. Delovna skupina predlaga, naj bi čim večji del variabilnega dela prenesli na tarifne postavke, poleg tega pa so se strinjali s predlogom formiranja in delitve OD na osnovi osmih delovnih enot v Železarni. Ob koncu sestanka so prisotni zahtevali ureditev nekaterih tekočih zadev.

Valjarna profilov, dnina Jurčič

Iz zapiska sestanka delovne skupine je razvidno, da štiri vprašanja, na katere so opozorili že na prvem sestanku, še vedno niso rešena. Zahtevajo, da naj ustrezna komisija ponovno prouči premiranje na mazut in na valje. Prav tako naj komisija ponovno preveri norme na progi Ø 340 in na ostalih progah. Pristojni menijo, da so kljub sedanjemu položaju Železarn neustrezno nagrajeni. V bodoče pa naj sedanjega sistema nagrajevanja ne bi spreminjali.

Zapisniku sestanka delovne skupine je priloženo tudi pojasnilo glede odgovorov na

štiri vprašanja, ki so jih zahtevali na prvem sestanku. Obratovodstvo pripominja, da so delavcem posredovali odgovore, vendar pa se z njimi niso strinjali. Obratovodstvo ni posredovalo delavcem samo odgovora glede nagrajevanja, ker so problematiko s posebnim dopisom posredovali komisiji za nagrajevanje pri DSŽ, istočasno pa so z vsebino omenjenega dopisa seznanili tudi vse delovne skupine v obratu.

Valjarna profilov, dnina Markelj Franc

Sestanek so imeli 19. julija. Uvodoma je vodja delovne skupine delavcem pojasnil, zakaj nekateri predlogi še niso realizirani. Zatem so obravnavali problematiko obrata in ugotovili, da imajo preveč izmečka. Prav tako bo treba izboljšati delovno disciplino. Predlagano je bilo, naj bi v prihodnje bil na sestanku delovne skupine prisoten tudi obratovodja, ki bi lahko delavcem dajal ustrezna pojasnila na njihova vprašanja. Strinjajo se z dosedanjim načinom nagrajevanja in menijo, da je boljši od novega. Prav tako po njihovem mnenju niso potrebne korekture glede premij na valje in plin.

Valjarna profilov, dnina Benedičič

Delovna skupina Benedičič se je 10. julija sestala. To je bil njen drugi sestanek po vrstnem redu. Najprej so

obravnavali problematiko zaščitnih sredstev. Vodja delovne skupine je pojasnil glede nevnetljivih hlač za brusilce na rafama strojih. V razpravi je sodelovalo več delavcev, vodja delovne skupine pa je na njihova vprašanja tudi takoj posredoval ustrezne odgovore.

Valjarna 1300, dnina Valentar

Tudi v valjarni 1300 so že začeli z drugo serijo sestankov delovnih skupin. Dne 17. julija so se sestali delavci dnine Valentar v adjustaži. Na začetku sestanka je vodja skupine pojasnil, da plana ne bo mogoče izpolniti zaradi tega, ker je remont trajal dalj časa kot je bilo predvideno. Še vedno jim primanjkuje delavcev, zaradi preizkušnih osebnih dohodkov pa je tudi pogostna fluktuacija delavcev. Vodja delovne skupine je delavcem pojasnil glede poteka priprav za praznovanje 100-LETNICE Železarn ter jih pozval, naj s svojo udeležbo pokažejo pripadnost delovnemu kolektivu. Tudi na tem sestanku so sklenili, da bo treba delovno disciplino še izboljšati. Pojasnjeno je bilo tudi glede nagrajevanja mladih delavcev, ki so na praksi med počitnicami. Sestanka se je udeležilo 52 delavcev, ki so od obratovodstva odločno zahtevali, naj ukrepa zaradi tople vode, ki jim je potrebna za umivanje po končani dnini.

Valjarna 1300, dnina Lavrinec

Po končani nočni izmeni so se sestali delavci izmene Lavrinec na progi valjarne 1300. Najprej je zbrane delavce

vodja delovne skupine informiral o sklepih sprejetih na izredni seji DSŽ. Strinjali so se s predlogom o 12 % in ne samo 5 % povečanju cen našim izdelkom. Prav tako so se strinjali s stališčem delavskega sveta Železarn, da predsedniku izvršnega sveta Jugoslavije pošlje delegacijo v predlaganem sestavu, le-ta pa naj ga podrobneje seznani s problematiko, ki je nastala po sprejetju sklepa na seji ZIS, da je za metalurške izdelke odobreno le 5 % povečanje cen.

Glede plana niso imeli pripomb, menijo le, da bo treba zagotoviti stalno delovno silo, ker se pričeni delavci stalno menjavajo in tako ne morejo v zadostni meri prispevati k povečanju proizvodnje in izboljšanju izpleta. Vodja delovne skupine je delavcem pojasnil, kako potekajo priprave na praznovanje 100-letnice in jih povabil, naj se udeležijo prireditev in s tem pokažejo pripadnost kolektivu.

Valjarna 1300, dnina Kotnik

Na sestanku 18. julija so ugotovili, da bodo plan v juliju lahko dosegli le v primeru, če bodo imeli na razpolago dovolj vložka. Težave imajo zaradi stalnega menjavanja delavcev; starejši odhajajo v pokoj, mlajši pa v JLA, pa tudi drugam. Izmečka je precej, vendar bi z izboljšanjem delovne discipline lahko še marsikaj izboljšali. Pri poizkusnem valjanju pločevine debeline 0,50 iz vložka, ki so ga dobili iz valjarne Bela, so ugotovili, da je bilo precej slabih šarž, kar pa je vplivalo na njihov izplen.



Stara Sava po Valvasorju

Stekel valjarna trakov Bela

Štekel je moderna valjarna pločevine, ki valja pločevino v trakovih debeline 2 do 6 mm. Z zmogljivostjo med 300.000 t in 700.000 t na leto, odvisno od asortimenta po širini trakov izpolnjuje vrzel med zmogljivostjo ostalih pločevinskih valjarn in sicer med valjarno, ki valja pločevino teh debelin v ploščah na toplih duo valjih z do 50.000 t, polkontinuirno progo z 1.200.000 t in kontinuirno progo zmogljivosti do 3.000.000 t na leto.

Elementi, ki so vplivali na to, da so se v jeseniški železarni odločili za izgradnjo štekla so:

- program proizvodnje sestavlja pester asortiment po lastnostih zelo različnih kvaletet jekla od kvaletet za globoko vlečenje, konstrukcijskih, elektrotehničnih do nerjavečih jekel;

- količinski obseg proizvodnje in potrebe po pločevinskem asortimentu so v železarni takšne, da izgradnja visoko produktivne valjarne ne pride v poštev. Zahteve se približujejo zmogljivosti štekla in planetarne valjarne;

- V primerjavi štekel valj. z planetarno valjarno, je štekel tehnološko bolj preizkušen. V svetu obratujejo uspešno štekli v Dudelange, Surahammar, Sheffield, Fagersta, Lippeck, Midland, Lone Star itd. Planetarne valjarne so manj razširjene, znana je ena v Kanadi za nerjaveče kvaletete in dve v ZDA za mehka jekla.

Opis štekla

Štekel je sestavljen iz reverzirnega kvarto ogrodja z dvema delovnim in dvema opornima valjema. Glavni motor poganja prek grebenjakov in vreten oba delovna valja, oporna valja se vrtila zaradi trenja z delovnim valjema. Delovna valja sta vlečena v valjčne ležaje, oporna v mogoil ležaje. Glede na valjčno ogrodje je simetrično na obe strani razporejena oprema: valjčna armatura, vodila, natezni valji, usmerjevalna valja in podajni mi zi ter vroča navijalca v pečeh. Pred šteklom so rotacijske škarje za odrez koncev predtraku, za vztopnimi gonilnimi valji pred vodili je naprava za odbrizg škaje iz površine traku, za valji je rentgenski merilec debeline traku, za izstopno pečjo so odvodne valjčnice s prhami

za ohlajanje izvaljanega traku, nato pa navijalec, kjer se trak navije v kolobar.

Osnovni podatki jeseniškega štekla so:

Dobavitelj strojne opreme je bila firma Blaw-Knox, elektro opreme pa Westinghouse, oba ZDA. Posamezni sklopi so bili izdelani doma in sicer v Metalni Maribor, Strojni tovarni Trbovlje, Litostroju itd.

Delovni valji imajo začetni premer 673 mm Ø, končni premer 624 mm Ø, delovno dolžino 1220 mm, skupno dolžino 3560 mm in so izdelani iz indefinite chill litine v trdoti delovne površine 68 do 75 Shc.

Oporni valji imajo začetni premer 1245 mm Ø, končni premer 1142 mm Ø, delovno dolžino 1220 mm in skupno dolžino 4242 mm in so izdelani iz jeklotitine v trdoti delovne površine 55—60 Shc.

Delovne valje poganja enosmerni motor moči 5000 KS.

Poleg valjev so v strukturi stroškov proizvodnje pomemben strošni material vroči navijalci v pečeh na obeh straneh štekla. Izdelani so iz visoko legiranega kromnikljevega jekla in delajo na stalni temperaturi 1100° C. Premer bobna navijalca je 1215 mm Ø, dolžina bobna je 1778 mm. Boben je nasajen na vodno hlajeni osi. Vsak boben ima dve regi. V eno od reg se uvaža konec traku predno se začne navijati.

Tehnološki proces valjanja na šteklu

- na predogrodju — blumingu se izvalja predtrak v zahtevani širini in debelini 12 do 18 mm;

- pred vstopom v štekel se odrezeta oba konca predtraku;

- trak vstopa v štekel pod vstopno pečjo, skozi natezne valje in vodila med delovna valja, kjer se izvrši prvi prevlek in se začne navijati na vroč navijalec v pečji za šteklom. Pred prevlekom se odbrizgava škaja iz površine traku;

- po končanem prevleku se konec traku ustavi med delovnimi valji in nateznimi valji. Smer vrtenja delovnih valjev se spremeni, natezni valji povlečejo konec traku med delovne valje, kjer se začne drugi prevlek, trak se začne navijati na vroč navijalec v pečji pred šteklom;

- tretji prevlek gre v isti smeri kot prvi, četrti kot drugi, peti prevlek pa je običajno zadnji, trak pri tem izteka iz proge pod pečjo za šteklom, na odvodnih valjčnicah se s tušji ohlaja na temperaturo navijanja in na spodnjem navijalcu navije v kolobar.

Ta kratek opis tehnologije valjanja naj ponazori še shema opreme štekla spodaj.

Na blumingu se valjajo poleg predtrakov še slabi v debelini 60 do 250 mm za valjarno debele pločevine, blumi 130 mm za valjarno žice in blumi 260x280 mm za težko progo. Valjanje predtrakov zasede približno 30 % zmogljivosti bluminga.

Prvotno predvidena shema tehnološkega procesa valjanja širokih trakov na šteklu je obsegala delovne operacije:

- ogrevanje 8 t bram na temperaturo valjanja v globinskih pečeh;

- valjanje bram v slabe dolžine 6 m;

- ohlajanje, pregled in čiščenje — flemanje ali brušenje površine slabov;

- ogrevanje slabov na temperaturo valjanja v potisni pečji;

- valjanje slabov v predtrake na blumingu;

- valjanje predtrakov v trakove debeline 2 do 6 mm na šteklu in navijanje trakov v kolobarje.

Na začetku poizkusnega obratovanja v decembru 1966 ni bilo na razpolago potisne pečji, zato smo poizkušali z valjanjem trakov v eni vro-

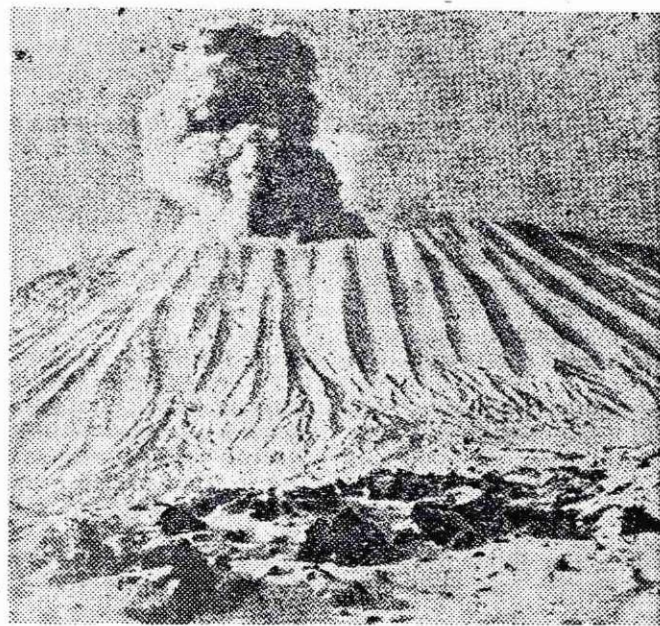
(nadalj. na 10. str.)

Ko se majejo tla

(12. nadaljevanje)

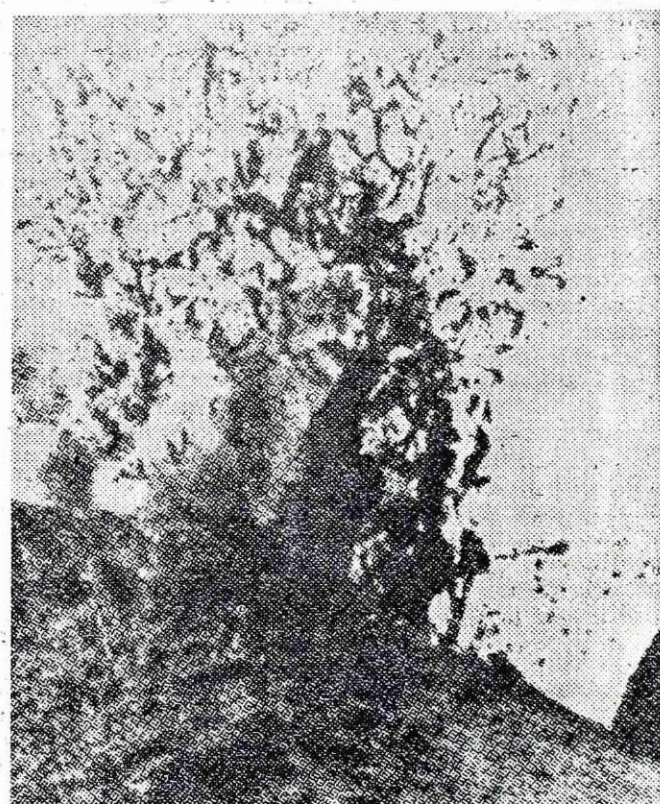
Med delujočimi vulkani so najbolj znani: vulkan Hekla na Islandu, Vezuv v Italiji, Ključevskaja sopka na Kamčatki, Stromboli v Tirenskem morju, Mauna Lou in Kilanea na Havajskih otokih v Tihem oceanu, Mount Pelee na otoku Martinique (Antilsko otočje), Katmaj na Aljaski, Krakatau na otoku Javi in vrsta drugih. Da bi bolje razumeli mehanizem delovanja le-teh, si jih bomo podrobneje ogledali.

Vulkan Vezuv leži na obali Neapeljskega zaliva. Prvo opazovanje in opis tega vulkana sta nam ohranjena iz pradavnine. Leta 79 je prišlo do strahovite katastrofe. Vezuv je začel bruhati. Preden je začel vulkan delovati, so bili v okolici potresi. Nato je nastopil izbruh. Predstavo o tem dobimo šele iz ohranjenega pisma, ki ga je pisal rimski učenjak Plinij mlajši — znamenitemu pisatelju Tacitu.

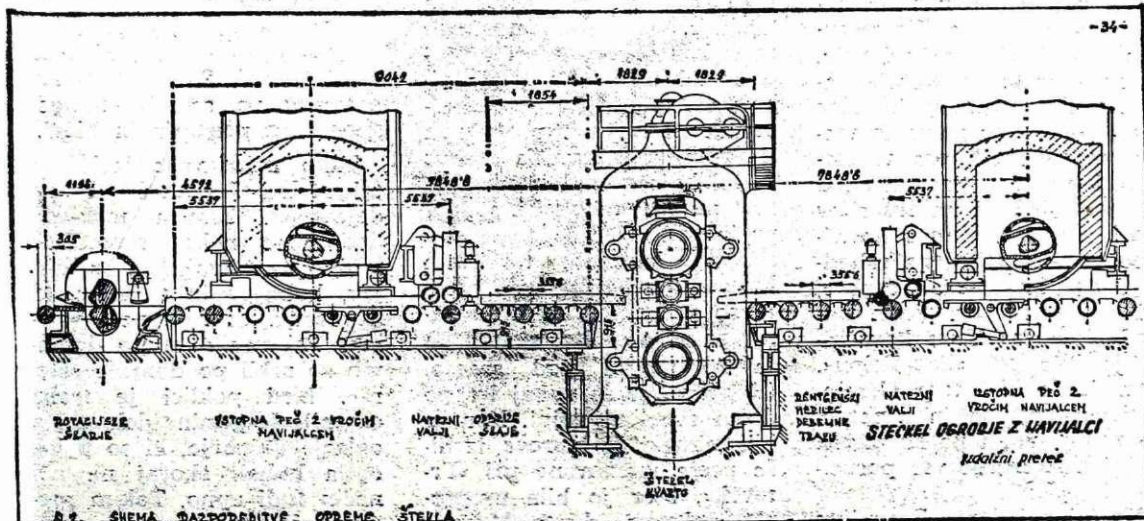


Slika 14. Vezuv pokrit s snegom. Močni ritmični izbruhi pare.

Po letu 79 je Vezuv še mnogokrat bruhal. Pri vsakem izbruhu so se kopičili na vrhu vulkana izvrženi pepel in odkruški kamenin. Vsi izbruhi Vezuva po svoji silovitosti in trajanju niso bili enaki. Čimdlje je bil vulkan v mirovanju, tem silovitejši so si sledili naslednji izbruhi. 4. aprila 1906 so se prebivalci v okolici Vezuva vznemirili, iz žrela se je nenehoma valil velikanski stebel temnega pepela, Vezuv je bruhal velikansko množino drobnih delcev lave. Oblaki pepela so prevlekli nebo. Pepel je padal naokrog v debelih plasteh. Čez čas so si sledile eksplozije — pojavili so se potoki žareče lave. Siloviti potresni sunki so sledili v kratkih časovnih razdobjih. Štiri dni je vulkan drgetal.



Slika 15 — Izbruh brizgajoče lave. Izbruh Vezuva leta 1935.



Shema razporeditve opreme štekla

Spomini iz NOB

Miha Klinar:

Rdeča ruta

JURISI, neprehodni planinski predeli, bele stene, iskanja prehodov, sovražni obroči, preboji, padli tovariši, požgane vasi, samotne črne škrbine dimnikov, gejziri dima, zemlje in jekla, valovita zemlja, pekel, v katerega so se spremenile doline in soteske med hribi, tisočletna nema brezbržnost krševitega in prepadnega Magliča in neba, s katerega se trgajo štuke in kljuvajo človeška zrna, dokler jih ne prepode z jeklene sinjine sivi vlažni splavi oblakov, ki se gnetejo in tarejo med seboj, dokler se ne zgnetejo okrog planinskih vrhov, tonejo v globino, ubijajo svetlobo in jo kalijo s svinčeno sivo motnjavo... Bliiski, grom, prve težke kaplje in naposled gozd, bukov gozd, v katerega tone utrujena, lačna, neprespansa kolona.

Komandir Kranjac, visokorasel, nekoč močan in plečat Dalmatinec, se na videz komaj loči od borcev svoje čete. Glad, bitke in napor so ga spremenili v okostnjak, kamenje mu je raztrgalo in sezulo čevlje; bos je in oči, ki božajo zemljo in ki hočejo prisiliti telo, da bi si poiskalo ležišče, ogledujejo opraskane krvave noge in se čudijo, kako sploh še morejo nositi to izčrpano visokoraslo postavo, upognjeno pod bremenom svinčene utrujenosti.

— Koliko časa bomo še zmogli? — razmišlja, a takoj odpodi to misel, ker jo čuti kot dodatno breme k bremenom teh dni in tednov, odkar so Nemci, Italijani, hrvaški domobranci in celo Bolgari stisnili obroč okrog proletarskih divizij in drugih partizanskih enot na tem področju, med katerimi je sam vrhovni štab narodnoosvobodilne vojske z vrhovnim komandantom Titom.

Tudi Nemci vedo to. Zato ne bodo odnehali.

— Uničiti nas hočejo, — razmišlja... Torej jim ne kaže drugega, kakor da kljubujejo, se zaletavajo v sovražnikove ognjene zidove in da so še bolj nepopustljivi kakor sovražniki.

Morda jim bo ta skoro neprehodni bukov gozd in ta dež, ki ga lovijo veje in ki jih je že zdavnaj premočil do kože, naposled vendarle rešitev, se prebujajo v njem upanje in mu premika do onemoglosti utrujene noge.

Samo upanje je še motor, ki jih žene naprej.

TEŽKO se je prebijati skozi pragozd, čeprav je videti, da so si skozi njegove špranje utirale pot že druge enote, a so si, tudi to vidijo, prizadevale prav tako kakor oni, da bi s svojim pohodom ne olajšale sovražnikovega zasledovanja.

Večer je že. V gozdu je temno ko v rovu. Niti za ped

ne vidiš predse. Napornemu pohodu pa ni konca.

Komandir Kranjac ve, kam gredo. Prebijajo se skozi ta rudnik teme, da bi se prebili do Sutjeske, jo prekoračili in se pognali v pobočja Zelenogore. Upajo, da se bodo po treh tednih brezupnih prebojev, vendarle izmotali iz sovražnikovih obročev.

— Samo priti do reke! — si ponavlja in prisluškuje, kako dež počasi ponehava, dokler popolnoma ne preneha. Toda tema je še vedno gosta in se pri zemlji ne razredči, čeprav se je tisočletni gozd odprl v majhno jaso, na kateri ne zadržajo več v debla in nad katero se tu in tam pokaže med gostim konvojem oblakov kaka zvezda.

Čeprav je junijska noč, borci drhte od mraza. Izčrpani so. Utrujeni do smrti. Zato ne vprašujejo, zakaj se je kolona nenadoma ustavila, marveč, kakor da bi jih utrujenost spodnesla, popadajo po tleh in se zvijejo v klobčič. Tudi komandir Kranjac ne vprašuje, zakaj se je prednji del bataljona ustavil. Kolona mu klecnejo in že je na dobri stari zemlji. Šele potem zavonja vonj po dimu in zagleda tik pred seboj ugašajoče, komaj še tleče ogorke ognja, ki ga je bogve kdo zakuril.

— Ogenj, — položi dlan na ugašajočo žerjavico. Veselo mu v duši zazveni ta beseda, ki ima v teh časih toliko pomenov, strahotnih, kadar gledaš v daljavi goreče vasi, in lepih in dobrih kakor domače ognjišče, kadar utrujen in premražen sedeš ali se zlekneš k njemu. Niti ne zaveda se, da se je z obrazom sklonil k žerjavici in jo začel razpihovati. V obraz ga žge prijetna toplota, roka mu išče v bližini dračja, a še preden ga najde, vzplapola vijoličast plamenček in se potem razcveti rumeno, kakor limonin cvet in vrže nekaj svetlobe v neprodorno temo. Vedno več rumenih cvetov se prižiga na debeli ožgani veji.

— Pravzaprav bi ognja ne smel razpihovati, — pomisli, a to pozabi, ko poleg sebe zagleda nekoga zavitega v odejo, iz katere gledajo samo stopala.

Majhna so, opazi. Majhna, kakor stopala nedoraslega dečka.

Ostro se zastrmi v odejo zavit klobčič. Glave ni videti. V odeji je.

— Naš ni, — si reče. Morda je mrtev, ker se mu v klobčič skrčena in v odejo povita postava zdi negibna. Morda je kdo iz enot, ki so šle tod mimo pred njimi. Omagal je med potjo, pa so mu zakurili ogenj, da bi ga ogrel in tolažil. Najbrž je bilo to edino, kar so še lahko storili zanj. Ogenj naj bi mu gorel kot poslednji znak tovarštva nje-

govih tovarišev, ki so morali naprej. Zanimali so mu ga, da bi čutil njihovo tovariško ljubezen, ko bi sam ugašal v smrt. Ostal bo-tu, dokler ga ne bodo obžrli volkovi ali obglodale lisice. Okostnjak bo. Majhen droben okostnjak s koleni nekje blizu brade.

Bogve koliko takih okostnjakov se bo prav kmalu belilo v tem pragozdu in na njegovih obronkih, na ozemlju med Magličem in Drino.

Tako razmišlja, potem pa nenadoma opazi, da klobčič ni negiben; zganil se je.

— Ali ni zastokal, — si pravi, stegne roko in dregne v klobčič.

Da, telo je. Živo telo. Odmotava se iz odeje. Ko noč črni, kratko pristriženi lasje se zalesketajo v ognju, potem se glava sunkovito obrne in nato vse telo. Velike temne oči se zazro vanj.

— Kdo si, — vpraša preplašen ženski glas.

Dekle je, se začudi.

— Partizan, — odgovori in čuti, da mu je ta beli od žara obsijan obraz toplejši od ognja.

— Partizan? Torej sem se vendarle rešila, — pravi.

— A kdo si ti?

— Partizanska. Iz sedme banjiške, — odgovori.

— A zakaj nisi v brigadi?

— Ali nisi iz banjiške divizije?

— Ne, iz dalmatinske. Komandir čete Kranjac.

— No prav. Samo da sem našla tvojo enoto. Našo četo so namreč Nemci obkolili in jo popolnoma razbili. Prebijali smo se po skupinicah. Od naše sem ostala živa samo jaz.

— In zdaj... — ne utegne do kraja povedati svoje misli, ker ga kličejo in mora na štab bataljona. Vidi samo še, da se je dekle primaknilo k ognju in si zavezalo rdečo ruto.

— Lepa je, — si pravi in razmišlja o njej vso pot do poveljstva bataljona. Najraje bi jo obdržal v svoji četi. Onih črnih las in velikih dekleških oči ne bo nikoli pozabil. Taka nežna srečanja, ko se ti človek vtisne v srce so nekaj več kakor samo navadna srečanja. V srce se ti zarežejo.

— Samo da bi na štabu kmalu opravil in se vrnil k ognju, — si pravi, toda še preden se vrne, je kolona že na pohodu.

Se je dvignila tudi ona in odšla z njegovo četo, razmišlja. Rad bi počakal, da bi prišla mimo, a ne utegne. Naprej mora. A tudi ko bi utegnil počakati, bi je ne mogel videti. Tema je in na nebu je še vedno več težkih, črnih oblakov, kakor temno modre nočne modrine, posejane z zvezdami.

Kolona se le počasi in s težavo prebija skozi noč.

DEKLE z rdečo ruto ga prepaja s čustvi in mislimi. Še je utrujen, toda utrujenost ni več tako neznozna.

Če je dekle ostala sama od svoje skupine in prav lahko tudi od čete, zakaj naj bi se vračala v sedmo banjiško in zakaj ne bi ostala pri njih, v njegovi četi.

— Komandir si. Kaj bi rekli borci, ko bi te opazili, da si zaljubljen.

— Zaljubljen? — se začudi svojem notranjemu glasu.

Da, morda je res, da mu je to srečanje pognalo v srcu kal ljubezni.

— Čudni ljudje smo, da se sramujemo zaljubljenosti in ljubezni do ženske, kakor da je to za partizana slabost, ki jo moraš izkoreniniti iz srca. Sramujemo se morda najlepšega, kar sploh lahko v življenju doživimo.

— Borcem govoriš drugače, — ga opomni vest.

— Drugače? Da, seveda, — prizna. Boji se, da bi zaljubljenost zmanjšala bojno sposobnost in pripravljenost na žrtve. Na zaljubljenost in ljubezen naj bi počakali do konca vojne. Šele svoboda naj bi jim odprla vrata v ta vrt, poln omamnega cvetja in sanj.

— A zdaj čutiš, da se ta vrt lahko razcvete v človeku, vrženemu v trpljenje in vihar, — mu govori notranji glas... Ali te ovira misel na dekle z rdečo ruto? Ti je zaradi nje pohod skozi to vlažno noč težji?

— Ne! Ravno nasprotno! — si priznava. Utrujenost mu jemlje s telesa in z duše. V njem gori kot dober domači ogenj in v ustih čuti okus po domačem kruhu. Ta pohod in temna noč je nekje daleč. Daleč izven njega. Vse, kar si želi, je samo to, da jo razbije svit. Potem bo zagledal v koloni spet njo in si ji približal, da bo hodila v njegovi bližini.

In res, kakor da je svit uslišal njegovo željo. Ptice se oglašajo. Tema se redči. Glej, drobna verčica je pravkar preskočila pot tik pred njim in se pognala v drevo. Jutro se prebujajo in reka v

Anton Žerjav

Nastanek Kosove graščine na Jesenicah

4. nadaljevanje

Zgoraj te »paštbe« pa je bil mali stanovanjski prostor s kmečko pečjo, ki je služil za stanovanje kovaču samouku, če so ga naročili kot dninarja. Na dvorišču je bila še velika lesena »preša« za vole, da so jih s to primitivno napravo lahko podkovali. Poleg teh kovačnic pa moramo vseeno omeniti edinega takratnega kovača, ki pa je spadal in delal le bolj za Ruardov plavž na Savi. Hiša s kovačnico je stala takoj na vzhodni strani kasarne ali cerkve, na današnji Stari Savi. Domače ime te hiše s kovačnico je bilo pri »Zaveljcinu«. Pozneje je bila tam Gostinčarjeva trgovina in vinotoč, po zadnji vojni pa so zaradi širjenja železarne vse porušili.

Na današnjem Zgornjem Plavžu pa moramo omeniti še eno večjo obrtno dejav-

nost. Tam kjer ima danes lesno galanterijski obrat svoje prostore je bil mlin za mletje kamenja in izdelovanje mavca (gipsa). Tak kamen je bil na pobočju hriba Žerjav, zato so postavili mlin kar ob njegovem vzhodju in v bližini. Kar je pa najbolj važno ob potoku Jesenice, za pogon teh preprostih mlinov. Ta mavec je šel baje zelo dobro v promet po vsej Sloveniji, spadal pa je pod »srenjo«, to je pod skupno lastnino, takratnih kmetov in kajžarjev. Pozneje so preuredili ta mlin samo za mletje žita, spadal pa je še naprej pod srenjo. Obratoval je še nekaj let po drugi svetovni vojni. Ker so bili mlinarji iz Murove, iz hiše preje imenovane pri »Frtačev«, kjer je bila preprosta pekarna, danes Murova št. 12, se je hišno ime preimenovalo potem pri »Mlinar-

ju«. Med te obrti pa moramo prišteti še enega večjega posestnika in lesnega trgovca po domače »Peka«. Žaga samica je obratovala na mestu, kjer je danes vino Gorenjska, za pogon pa je imel speljano reko Savo, ki teče v tej bližini. Zraven na tem prostoru pa so bila še gospodarska poslopja in hlevi.

Tako nekako je izgledala takrat na Jesenicah obrtna dejavnost. Zraven moramo dodati še nekaj samoukov čevljarjev, krojačev, mizarjev, kolarjev in tesarjev, ki so opravljali dela po domovih. Takemu delu po domovih so rekli po domače »šterar«. Med poklici je treba omeniti še gozdne delavce in oglarje dninarje, ki so poleg oglja kuhali skoraj na isti način tudi apno. Takim preprostim napravam so rekli »kopa«. Poleti so taki dninarji pomagali tudi pri spr-

81

Potem privlačnost, ljubezen do bližnjega in podobne reči, na kakršne lovijo množice pridigarji vseh ver in barv, ne bodo samo prazna vaba, v katero naj bi ugriznile množice, a potem spoznale, da je bilo vse skupaj samo premišljena ukana lovcev na oblast, marveč bi bile brez potrebe, ker bi bile že zaobsežene v sami človekovi pravici do dela in svobodnem razpolaganju z vrednostjo ustvarjalnega dela.

Zdaj je ta resnica, žal, samo zrno, vsajeno že ob rojstvu v vsakega človeka, čeprav se tega človek zave šele kasneje, ko je to zrno že zakrnelo ali pa je rastlina, vzrasla iz njega, že polna bolnih izrastkov, človek pa je samo navidez še človek, maska človeka, pod katero se skriva sebičnež, pohlepnež, oblastiželnež, ki ne izbira ne načina ne sredstev, da si podredi druge in zaslužni njihovo delo.

In ta oblastiželjnost se ne skriva samo v politikih, podjetnikih, marveč premnogokrat tudi v delavskih voditeljih Marejevega kova ali podobnih kaplarskih ljudeh, na katerih sloni piramida oblasti in nasilja.

Vse to bo Tine lahko še v življenju spoznaval in morda tudi razmišljal o tem vprašanju, starem ali celo starejšem, kakor so faraonske piramide, ki jih podložniški človek še vedno gradi svojim vladarjem, čeprav samo abstraktne, a zato nič manj težke in težeče kakor pred tisočletji, ko je vsemogočna oblast spravila ob last njegovega dela in ustvarjanja; človeka, vzdanege v piramido oblasti, ječečega pod težo, a še vedno preplaheha, da bi jo odvrget s pleč in zavrnil to nečloveško piramido oblasti z ravnino splošne lasti dela in vrednosti dela, skupne lastnine tistih, ki delajo in ustvarjajo in ki se znajo sami med seboj dogovoriti, kako bodo z ustvarjenim

SIVO MESTO

delom razpolagali in poskrbeli za nadaljni človekov napredek in srečo.

Da, srečo, saj je iskanje neznane sreče edini človekov cilj in smoter človekovega bivanja.

Tudi Tine išče srečo in ve, da ga do nje lahko popelje samo delo, zaposlitev, kadar jo bo imel. Vse drugo mu bo potem navrženo! Tako misli: delo so vrata, ki jih moraš doseči, če hočeš k sreči. Pa se je prednja postavil Marej in mu ne pusti, da bi se mu odprla.

»Brez Mareja ne bom videl tovarne nikoli znotraj,« se zaveda.

In ta zavest ga teži. Vedno bolj teži.

»Prekleta fabrika,« preklinja tovarno, ki mu ne odpre svojih vrat, gledati pa mora te cinoblasto rdeče dimnike, ki razblinjajo njegove želje v dim, navaden dim.

In kakor da jim Tine hoče pokazati svoj prezir, pokaže dimnikom hrbet in zavije v bližini šole z glavne ceste proti uradniškim hišam, ne zato, da bi potrkal za priložnostnim delom, marveč zato, da bi šel mimo in se potem vzpel v gozd med visoke temne smreke, na brezrazgledna pota, za pobočja, izza katerih ni videti te preklete sive doline, kjer je sleherni tujec več vreden in ima več pravic kakor on, potomec starih delavskih rodov, brez katerih bi v dolini ne stala nobena fužina, nobena tovarniška dvorana, noben tovarniški dimnik, potomec rodov, ki so se porajali in umirali v revščini, vmes pa so razdali življenje delu, ob katerem so bogateli, špekulirali, propadali in se menjavali lastniki, ne da bi videli, kdo jih bogati in jim ustvarja bogastvo.

»Tako je bilo in bo na vekov veke,« se plazijo v Tineta tožbe, stare kakor stoletja od trenutka, ko so v hribih nad dolino odprli prve rudnike in zgradili prve talilne peči in fužine ali kladivarnice, kakor jih včasih z lepim slovenskim imenom imenujejo stari možje, ki so svoje življenje razdali fabriki, zdaj pa mnogi med njimi tožijo, da je fabrika pozabila nanje, ker zaposluje tujce, namesto da bi v prvi vrsti zaposlila njihove sinove in vnuke, staro kri

te sive doline, ki jo čutijo kot svoj dom in ki jo je zaradi tega tako težko zapustiti in oditi v svet s trebuhom za kruhom, za katerim odhajajo šele tedaj, ko so leta in leta zaman čakali, da bi jim tovarna, domača tovarna dala delo in kruh.

Tine pozna človeka, harmonikarja Mihola, ki že četrto stoletja čaka in upa, da mu bodo v tovarni naposled endarile dali delo. A zaman! Ko bi Mihol ne znal igrati harmonike in ko bi ga ne vabili na ohceti in fantovske veselice, bi najbrž že zdavnaj poginil od gladi. Morda bi delo že dobil, a kaj ko je take narave, da ga imajo za neresnega veseljaka in vinskega bratca, čeprav tisti, ki Mihola pobliže poznajo, vedo, da Mihol ni ne neresen veseljak ne vinski bratec, res pa je, da se ga dvakrat ali trikrat na leto nabere in potem stresa svojo ogorčeno dušo pred kakega fabriškega ali občinskega veljaka in mu pove v obraz resnico, ki je veljaki nočejo o sebi nikoli slišati.

Resnica pa je zrcalo, ki ne more pokazati drugačne podobe, kakršno kaže človek v tistem kotičku notranjosti, ki ga zapira pred drugimi in bi ga marsikdaj najraje zaprl tudi pred seboj, zlasti še, če v družbi nekaj pomeni, zaprl zato, ker ve, da ni tak, za kakršnega se dela in kaže in za kakršnega bi rad, da bi ga imeli tudi drugi, predvsem ljudje, ki so pod njim.

»Mihol je od čakanja osivel, a Mihol ima harmoniko in z njenimi vižami se še nekako prebija skozi zadušljivi prah sivega mesta. Z vižami proti smrti, pravi, odkar se mu je spajdašila žena z nekim oficirjem in pobegnila za njim v Zemun, kjer jo je omedaljeni oficir sunil v zadnjico,« se Tine spominja Miholovih pripovedovanj o ženi, ki se baje sedaj vlačijo v kurba po beograjskih beznicah.

Nekateri govore, da Mihola ženina nezvestoba in pobeg še vedno razjedata in da bi jo, norec, kakršen je, še vedno vzel k sebi, ko bi se vrnila, saj pri Miholu kljub brezposelnosti ni tako slabo živela. Miholova harmonika ni nikoli počivala in se je ob njej malodane izgaral, mnogo bolj izgaral, kakor če bi delal po dva šihla v fabriki, samo da je zaslužil za šihl in pol.

Baje je denar vlagal celo v hranilnico. Na ženino ime, seveda. In baje tega denarja ni bilo tako malo. Dobro pol hiše, če že ne cele, bi lahko sezidala za tiste prihranke, s katerimi jo je potegnili Miholova kačasta babnica k tistemu oficirju, ki se je je držal, dokler nista Miholovih prihrankov zaveseljačila.

»Ne zaupaj babi denarja, ki si ga sam prislužil!«

Tako menijo možje, kadar se pogovarjajo o Miholu in njegovi babnici, mimo tega pa v takih pogovorih odkrivajo, da je še več takih babnic, ki natakajo možem roge in jih peharijo. Pa ne samo poročene, tudi neporočene znajo varati fante in vleči iz njih denar. Neka Petrina je zaročena kar z dvema! Z nekim delavcem in nekim žandarjem. In oba ji nosita denar. Vsi vedo o tem, le njena »zaročenca« ne vesta drug za drugega.

Ljudje, čeprav opravičljivi in mogoče celo klevetniki, so do »rogačev« obzirni in jim nočejo podirati ljubezenskih utvar.

Takih Miholov in Petrin je v sivem mestu kar lepo krdelce!

Plahto nad mesto in na vsak konec rdečo luč, pa bo vse mesto in ne samo kavarne »Pariz« kuplaraj, govore daleč naokrog.

To je žalosten sloves, se razburjajo gospodje na prižnicah in kličejo Sodomo in Gomoro nad vse, kar ni v krščanskih vrstah, potem pa se razburjajo, če »nekrščanski« del mesta odkrije vrsto razvpih deklet in gospa tudi med vrstami bogomolk, iz stare zakladnice »črnih grehov« pa privleče na dan nekega predvojnega bojevitega kaplana in njegovo javno, v »Slovenskem narodu« razkrito nečistovanje z nekaterimi pevkami, čeprav ta greh sega še v čase, ko so gradili železnico skozi hribe proti Gorici in morju.

Ah, samo ta Mihol je kriv, da so Tineta zanesle misli med govorce, ki so odkrivale življenje v sivem mestu tudi s te plati in ki jih človek, ki se v take stvari ne spušča in jih ne išče, ne vidi in ne more poznati. Tudi Tineta taka doživetja še niso umazala, saj ga še nobeno dekle razen nepozabne, a nedosegljive Adele, ni globlje vznemirilo. Takrat v čupnikovem skladišču mu je bila že tako blizu, potem pa je pot do nje napravil sam, zaigral z denarjem, s katerim jo je nameraval razveseliti na semnju.

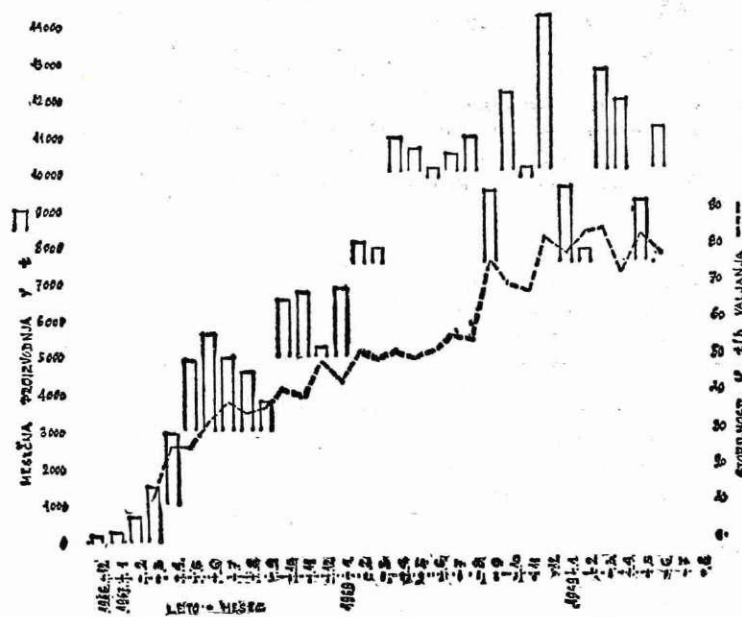
Štekel — valjarna trakov Bela

(nadalj. iz 7. str.)
čini, to je neposredno iz
bram. To je povzročilo v
obdobju poizkusnega obrato-
vanja množico težav zaradi
razmeroma nizke temperatu-
re valjancev. Posledica tega
je bilo valjanje na šteklu z
visokimi pritiski in obreme-
nitvami pogonskega motorja,
valjanec ni bil med valji sta-
bilen in smo imeli pogoste
zastoje zaradi pomika va-
ljanca k stojalu, zadvojitve
trakov, zmečkanih koncev
trakov in okvar delovnih
valjev. Z zmanjšanjem števila
prevlekov na bluminu in

hitrejšim valjanjem na blu-
mingu in šteklu smo uspeli
doseči normalne temperature
predtrakov in končno tempe-
raturu izvaljanih trakov na
šteklu.

Danes se valjajo trakovi v
dveh vročinah, to je prek sla-
bov le v kvalitetah pod dovo-
ljeno temperaturo ogrevanja
v globinski peči 1200° C.

Osvojitev proizvodnje širo-
kih trakov na šteklu valjarne
Bela delno podaja gibanje
mesečne proizvodnje in storil-
nosti v tonah na uro valja-
nja, ki je podano v diagra-
mu.



Mesečna proizvodnja in storilnost v tonah na uro

Ta pregled lahko le delno
poda napredek v osvajanju
proizvodnje širokih trakov
na šteklu zato, ker ne upo-
števa vpliva valjanja tanjših
in zato zahtevnejših dimen-
zij trakov. Z njim ni mogoče
podati premika v kvaliteto
zahtevnejši program valja-
nja. Nadalje ni ta prikaz več
merilo za osvajanje proiz-
vodnje od sredine leta 1968
dalje, ker se je proizvodnja
na šteklu že uskladila s po-
trebami vložka za valjarno
tanke pločevine, hladne va-
ljarne, profilarne in prodaje.
S tem, ko je proizvodnja
štekla v osnovi zadostila za-
htevam obratov nadaljnje
predelave je bil štekel vklju-
čen v cikel proizvodnega pro-
cesa železarne in je njegova
proizvodnja postala vse bolj
odvisna od dinamike proiz-
vodnje v jeklarni in zahtev
obratov, ki nadalje predelu-
jejo trakove iz štekla.

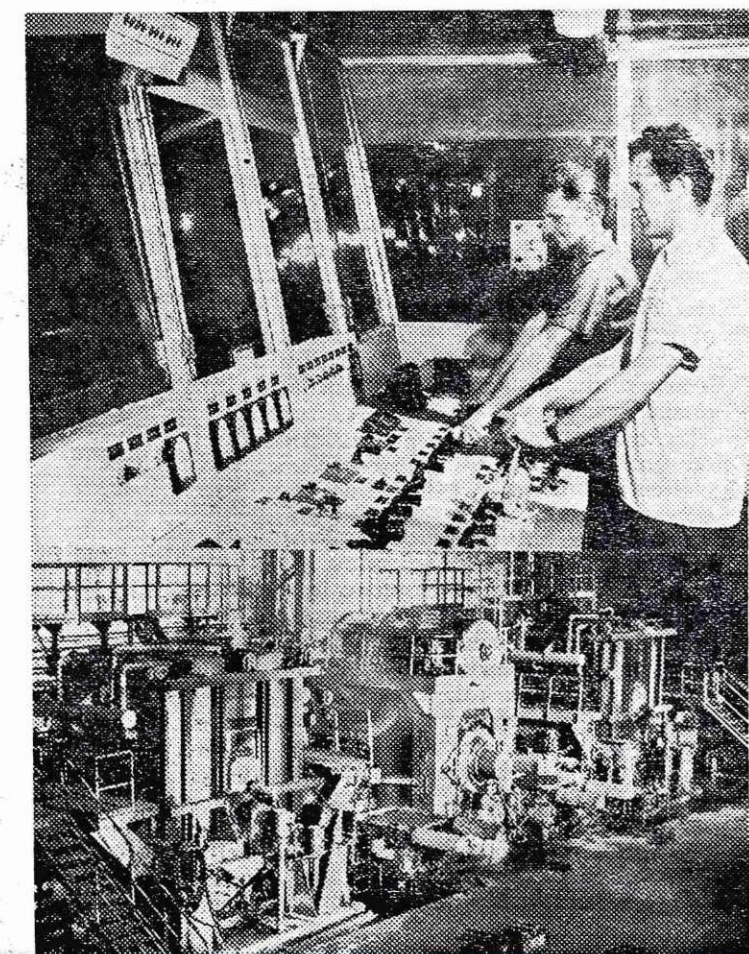
Zaključek

V grobem se lahko smatra
osvajanje proizvodnje širo-
kih trakov na šteklu kot za-
ključeno in ne moremo pri-
čakovati bistvenega porasta
storilnosti v tonah na uro
valjanja brez spremembe
asortimenta. V dveh vroči-
nah, to je prek slabov se
praktično lahko valjajo vse
kvalitete jekel z izjemo kva-
litet z zelo ozkim tempera-
turnim območjem vroče pre-
delave, ki jih na šteklu še
nismo poizkušali valjati.

hitrejšim valjanjem na blu-
mingu in šteklu smo uspeli
doseči normalne temperature
predtrakov in končno tempe-
raturu izvaljanih trakov na
šteklu.

Danes se valjajo trakovi v
dveh vročinah, to je prek sla-
bov le v kvalitetah pod dovo-
ljeno temperaturo ogrevanja
v globinski peči 1200° C.

Osvojitev proizvodnje širo-
kih trakov na šteklu valjarne
Bela delno podaja gibanje
mesečne proizvodnje in storil-
nosti v tonah na uro valja-
nja, ki je podano v diagra-
mu.



Tehnološki proces valjanja trakov se upravlja iz komandne kabine (zgoraj), spodaj valjarna trakov ŠTEKEL.

dina traku in kar je še po-
membnejše odstopanja v de-
belini koncev trakov k sredi-
ni so pri trakovih izvaljanih
na šteklu višja, kot pri tra-
kovih iz kontinuirne proge.
Vzrok zato je v tem, ker šte-
kel dejansko zamenjuje pet
ogrodij kontinuirne proge,
kadar valja s petimi prevle-
ki. Ker je čas valjanja enega
traku na šteklu zato toliko
daljši in ker je potrebno za
vsak prevlek izvršiti reverzi-
ranje smeri valjanja se konci
zaradi zaviranja, ustavljanja,
reverziranja in pospeševanja
hitrosti valjanja bolj ohladi-
jo. Zato dajejo pri valjanju
večji odpor proti deformaciji
kot sredina traku, kar vodi
do večjih odstopanj v debeli-
ni po dolžini traku.

Druga prednost valjanja
trakov na kontinuirni progi
je v tem, da je zaradi krajše-
ga časa valjanja enega traku
in s tem manjših izgub na
temperaturi traku mogoče
intenzivnejše odbrizgavati
škajo iz površine valjanca,
kar prispeva k boljši površi-
ni pločevine.

Na drugi strani pa ima šte-
kel gotove prednosti, ki so v
mnogo nižjih investicijskih
stroških, možnosti valjanja s
tremi, petimi ali sedmimi
prevleki. To daje šteklu
prednost prilagajanja tehnolo-
gije valjanja zelo širokemu
asortimentu kvalitet po last-
nostih zelo različnih jekel.
Kvaliteta robov legiranih je-
kel je zaradi vmesnega ogre-
vanja v peči vročih navijal-
cev boljša.

inž. Valentin Črv

Seminar Za

Med mnogimi in pestrimi problemi ljudi, ki delajo v indu-
striji, je eden najdražjih — problem industrijskih nezgod.
Denarni stroški so ogromni, če pa upoštevamo življenja in
pohabljenе ude, je stanje še bolj tragično.

Nas tare več stvari, zato
si pogosto ne moremo vzeti
toliko časa, da bi se solid-
neje posvetili določeni nalogi.
Če pa že nalogo prav in so-
lidno zastavimo, nam navad-
no že med potjo zvedeni, v
kolikor se to ne zgodi, se pa
zagotovo upehamo pri reali-
zaciji, ali drugače povedano,
ne znamo teorije aplicirati v
praksi. Tako nam praksa in
teorija jadrata druga mimo
druge, namesto da bi jadrati
skupaj. En tak neposreden
poskus je bil tudi seminar
iz varstva pri delu za vod-
stveni kader Železarn. Ne
želim biti razsodnik, ne mo-
rem pa biti indiferenten ob
tem, da naš vodstveni kader
— njemu velja vsa pohvala,
saj ni bilo delavca, ki bi ne-
opravičeno izostal od preiz-
kusa znanja iz področja var-
stva pri delu — ni poslušal
predavatelj, ki bi mu koristi-
la. Nedvomno moramo zna-
nje naših vodstvenih delav-
cev o psihologiji dela, socio-
logiji dela in medicini dela
razširiti in s tem korigirati
napačna stališča o človekovih
problemih.

Za ilustracijo želim nave-
sti naslednji logični para-
doks. Strojne naprave zaupa-
mo ljudem, ki so strokovno
usposobljeni zanje, vodstvene
kadre pa smatramo kvalifi-
cirane tudi za vodenje. Na-
rava človeka je kompleksnej-
ša od najbolj kompliciranega
stroja, toda vseeno ljudi vo-
dijo strokovnjaki tehničnih
znanosti, ki ne poznajo te-
melja človeškega vedenja. V
industrijsko razvitem svetu si
danes prizadevajo, da stro-
kovnjaki nadzorniki poznajo
osnovne principe psihologije,
sociologije in medicine dela.
Pri nas pa obstoji prepriča-
nje, da imajo ljudje priro-
jno sposobnost vodenja in da
v tem pogledu ne moremo
storiti nič več kot to, da po-
iščemo posameznike, ki ima-
jo tako sposobnost. Ne za-
mikam, da je nekaj resnice
v tem. Prav tako pa je res,
da imajo določeni ljudje pri-

rojene sposobnosti za ravna-
nje s stroji, toda nihče ne
trdi, da se tak mojster rodi,
ampak vemo, da ga je treba
izsolati.

V skladu z navedenimi sta-
lišči je bil organiziran tudi
omenjeni seminar, zato so
bile umestne pripombe neka-
terih vodstvenih delavcev, da
je bil seminar bolj formal-
nega značaja, ki poslušalcem
ni dal potrebnega znanja.
Zaradi tega ni bilo mogoče
izvesti zahtevnejšega preizku-
sa znanja, v katerem bi bila
zajeta vsa planirana področ-
ja, ki se neposredno ali po-
sredno nanašajo na varstvo
pri delu. Rezultati tega preiz-
kusa so predmet tega se-
stavka.

Na preizkusu je bilo 136
vodstvenih delavcev. To sku-
pino smo želeli z določenih
aspektov analizirati, vendar
je glede na področje dela ta-
ko heterogena, da bi se uteg-
nile posamezne zakonitosti
zabrisati, če je ne bi smisel-
no delili v štiri skupine:

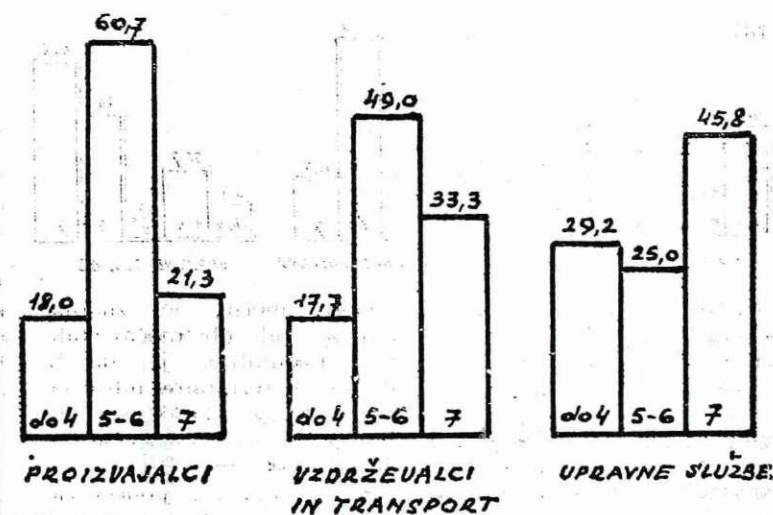
- delavce, ki delajo v pro-
izvodnji (v nadaljnjem jih
imenujemo proizvajalce),
- delavce — vzdrževalce,
- delavce, ki se ukvarjajo
s transportom in
- delavce upravnih služb.

Rezultati, ki smo jih s po-
močjo te grobe klasifikacije
vodstvenega kadra v Železar-
ni dobili, vsaj delno potrju-
jejo, da smo v prizadevanju
po jasnejši sliki uspeli. Od
150 možnih točk so dosegle
posamezne skupine naslednje
poprečne rezultate: delavci
transporta 110, proizvajalci
106,1, vzdrževalci 105,6 in de-
lavci upravnih služb 104,7.
Čeprav rezultati nakazujejo
določen trend, vseeno ni bi-
stvenih razlik med posamez-
nimi skupinami. Te skupine
pa se pomembno razlikujejo
glede na rezultate štirih vpra-
šanj.

Oglejmo si jih!

Naloge neposredno odgo-
vorne osebe (delovodja)

ODGOVORI:



Na grafikonu berete na abscisi število doseženih točk, na ordi-
nati pa doseženo frekvenco v procentih

vodstveni kader s področja varstva pri delu

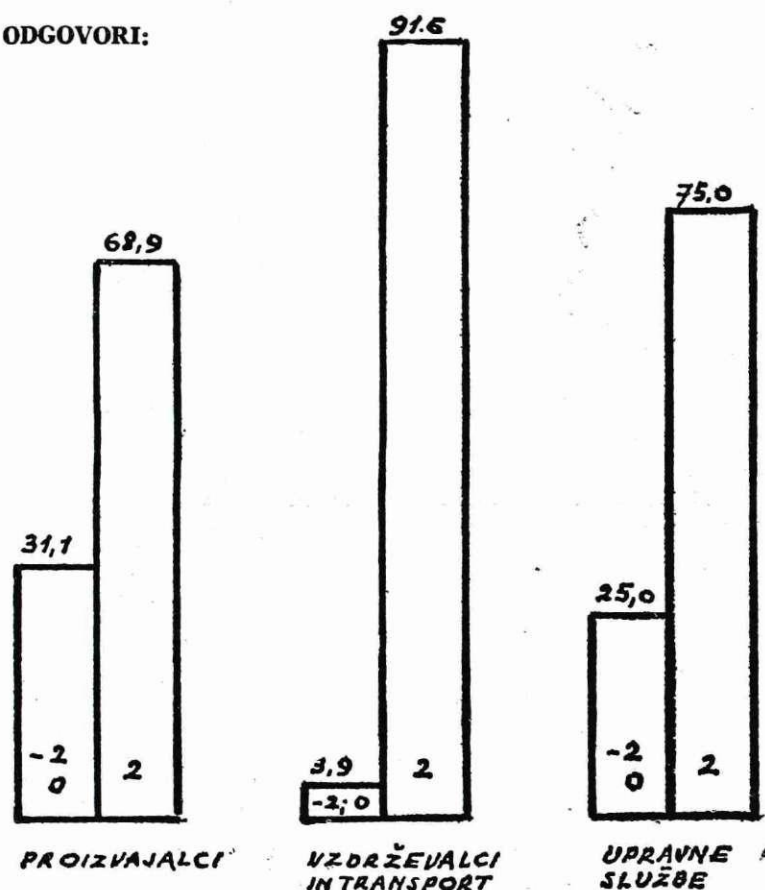
Ker nam statistična metoda za izračunavanje pomembnosti razlik med posameznimi skupinami ni dopuščala majhnih skupin, smo delavce transporta priključili k vzdrževalcem.

Kljub temu, da so v poprečju delavci upravnih služb dosegali slabše rezultate kot ostali, imajo od vseh grup najvišji procent takih, ki so na to vprašanje povsem točno odgovorili (45,8 %). Ugotovitev bi bila lahko presemetljiva, vendar jo že poprečni poznavalec naših razmer zna interpretirati. V upravnih službah se problemu varstva pri delu približujemo bolj iz teoretične plati, dokler pa ostajamo zgolj pri teoriji, smo še do neke mere enotni in dosledni, ko pa preidemo

k izvajanju teorije v prakso, se teorija pobarva z obstoječimi stališči, ki so plod naše tradicije in še tako dobro zamišljene in teoretično osnovane akcije propadejo. Zaradi vse mogočih vplivov v obratih prilagajajo zakone konkretnim možnostim, zato da sploh lahko delajo. To ugotovitev potrjujejo tudi histograma proizvajalcev in vzdrževalcev — pri obeh skupinah prevladujejo srednje dobri odgovori, kar lahko pomeni, da so odgovori na to vprašanje plod poznavanja predpisov ter vsakodnevnih praks.

Kdaj morajo biti preizkušene delovne priprave in naprave, za katere je po pravilniku potreben periodični preizkus?

ODGOVORI:

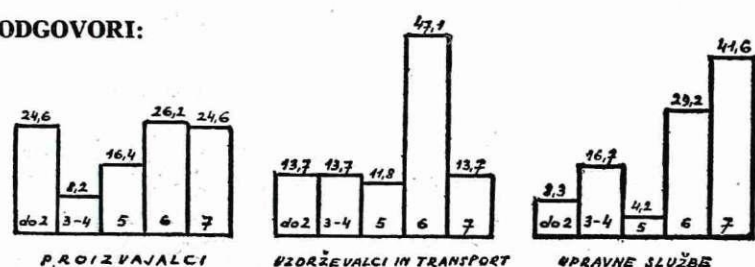


Najvišji odstotek tistih, ki so povsem pravilno odgovorili na to vprašanje, imajo delavci vzdrževanja in transporta. Proizvajalci in delavci upravnih služb se med seboj le malo razlikujejo. Da so na to vprašanje naj-

bolje odgovarjali vzdrževalci, je razumljivo, saj je to njihovo delo. Presenečena pa nas relativno slab rezultat proizvajalcev.

Organizacija mora opraviti občasne preizkuse znanja iz področja varstva pri delu.

ODGOVORI:

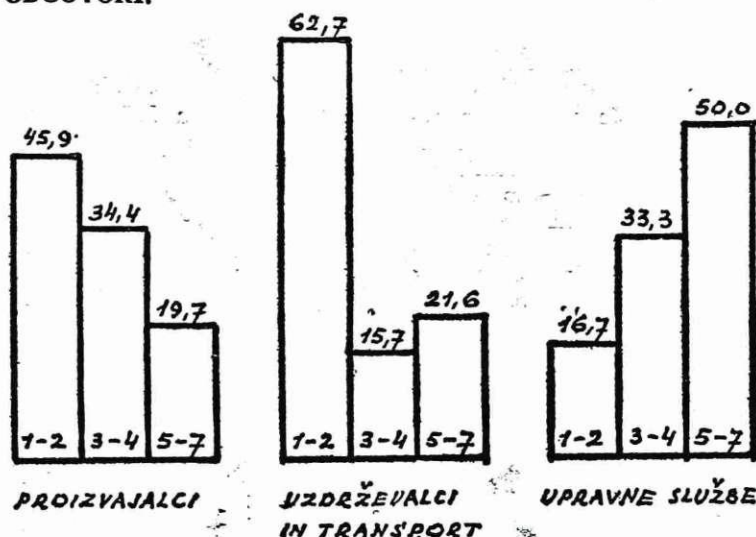


Na to vprašanje so najbolje odgovarjali delavci upravnih služb, najslabše pa proizvajalci, vendar tudi v tem primeru ne moremo govoriti zgolj o znanju, ker je majhna verjetnost, da delavci upravnih služb bolje poznajo predpise o varstvu pri delu kot proizvajalci in vzdrževalci. Tudi s tem vprašanjem

nismo merili le znanja, ampak tudi obstoječa stališča. Razumljivo je, da iz dobljenih rezultatov nihče ne more sklepati, kolikšen delež imajo pri tem stališča in kolikšen delež znanje.

Kdaj mora biti poučen neposredni izvajalec o nevarnosti v zvezi z varstvom pri delu?

ODGOVORI:



Pričakovali smo, da bodo na to vprašanje dali najpopolnejše odgovore proizvajalci, ker se vsak dan srečujejo s tem problemom, pa ni tako. Slabo so odgovarjali tudi vzdrževalci, med delavci upravnih služb pa je polovica takih, ki so na vprašanje zelo dobro odgovarjali. Mnenja smo, da bi morali tudi ostali dve kategoriji delavcev doseči vsaj tak rezultat, če že ne boljšega. Prav gotovo je tudi v tem primeru znanje prepleteno z obstoječimi stališči, zato je ugotovljeno stanje še toliko bolj zaskrbljujoče, ker je znano, da so stališča zelo obstojna. Nedvomno nam že samo odgovori na to vprašanje pojasnjujejo veliko število obratnih neizkušenosti. Te nam zvišujejo proizvodne stroške in povečujejo nezadovoljstvo.

Verjetno v pravilnost prve trditve nihče ne dvomi, za drugo pa govorijo mnogi štu-

dije, ki so bile narejene v svetu, pa tudi pri nas. V analizi razmer v martinarni iz leta 1965 smo med drugim ugotovili povezanost med obratnimi neizkušenostmi ter nezadovoljstvom z delom in delovnim mestom. Delavci, ki v letu 1964 niso doživeli nobene težje obratne neizkušenosti, so znatno bolj zadovoljni s svojim delom in delovnim mestom (63 %), kot pa delavci, ki so neizkušenosti doživeli (50 %). Še očitneje se ta odnos pokaže, če si ogledamo nezadovoljstvo. Med prvimi je le 9 % nezadovoljnih, med slednjimi pa kar 18 %.

Vendar na slepo ni mogoče reči, kaj je vzrok in kaj učinek; za to sta možni dve alternativni hipotezi:

1. Zato, ker so se ponesrečili, so delavci s svojim delom in delovnim mestom nezadovoljni.

2. Tisti, ki so nezadovoljni z delom in delovnim mestom,

so bolj nagnjeni k neizkušenostim — da je torej nezadovoljstvo eden izmed vzrokov za tolikšno število neizkušenosti.

Katera od obeh hipotez je pravilna, bi bilo mogoče preveriti tako, da bi delavcem najprej zastavili vprašanje o zadovoljstvu z delom in delovnim mestom, nato pa anketirano populacijo eno leto zasledovali glede neizkušenosti. Takšno študijo smo po enem letu tudi resnično izvedli in dobili potrjeno prvo hipotezo.

Iz kratkega povzetka dobljenih rezultatov, ki so jih dosegli vodstveni delavci na preizkusu znanja iz področja varstva pri delu, je razvidno naslednje:

— delavci so najslabše odgovarjali na pomembnejša vprašanja;

— glede na rezultate teh vprašanj se posamezne skupine med seboj pomembno razlikujejo;

— najslabše so odgovarjali na najbolj konkretno in po našem mnenju najvažnejše vprašanje (kar jih je bilo v testu) — kdaj mora biti poučen neposredni izvajalec o nevarnosti v zvezi z varstvom pri delu?

— kriterij za pozitivno oceno je bil rezultat spodnje meje poprečja;

— po tem kriteriju je preizkus uspešno opravilo 75 % kandidatov.

Kljub omenjenim pomanjkljivostim seminarja smo si pridobili dragocene izkušnje. Sam preizkus pa nam je pokazal vsaj vidike, ki jih moramo upoštevati pri nadaljnjem delu.

Janez Tušar

Razgovor s poveljnikom poklicne in reševalne enote Železarne Gregorjem NOVAKOM

Ta služba je najlepša med vsemi, vendar je tudi najbolj naporna

Med mnogimi oblikovanci, ki so prejeli ODLIČJE 100 LET ŽELEZARNE, je tudi poveljnik poklicne gasilske in reševalne enote Železarne Gregor NOVAK. Ob tej priliki smo ga prosili za nekaj odgovorov v zvezi z njegovim delom, delom enote in v zvezi na letošnje proslavljanje 100-letnice slovenskega gasilstva.

Gregor Novak je že 21 let vodja gasilske in reševalne službe v Železarni, ravno toliko let pa je tudi poveljnik prostovoljnih gasilcev v Železarni. Že njegov oče je bil ustanovitelj gasilske čete v KID v oddelku na Javorniku, ko je bil on še kratkohladečnik. V času njegovega poveljevanja, to je leta 1955 je organiziral pri železarskih gasilcih prvo padalsko enoto v Jugoslaviji in ker je bil iniciator tega, je tudi sam moral opraviti prvi skok iz letala. Sodeloval je pri gašenju številnih požarov različnih razsežnosti in pri mno-

gih reševanjih tako v Železarni, kakor izven. Najbolj mu je ostala v spominu tragedija 15. 2. 1952, ko je streha v rudarni Železarne zasužila pod seboj devet naših so-delavcev. Kot gasilski strokovnjak je obiskal mnoge dežele, da spozna razvitost službe tudi drugje. Med drugim je obiskal ČSSR, Madžarsko, Avstrijo, Nemčijo ter SSSR in celo Moskvo, Leningrad in Kijev.

Kot zelo zavzet gasilec in sposoben gasilski strokovnjak in organizator je prejel že številna odlikovanja in priznanja. Je nosilec odliko-

vanja I. stopnje Gasilske zveze Jugoslavije, ki ga na Go-renskem še nihče nima, nadalje odlikovanja I. stopnje Gasilske zveze Srbije, I. II. in III. stopnje Gasilske zveze Slovenije, gasilske plamenice, odlikovanje za posebno zasluge, priznanje I. stopnje ČSSR in dva odlikovanja, s katerima ga je odlikoval predsednik republike tovariš Tito.

VPRASANJE: Poklicna gasilska in reševalna enota naše Železarne sodi med najbolj moderno opremljene službe v Sloveniji. Zelo vztrajno ste stopali vstric modernemu razvoju, tako v pogledu opremljenosti, kakor v pogledu usposobljenosti kadra. Naše bralce bo za-

(nadalj. na 12. str.)

Ta služba je najlepša med vsemi, vendar je tudi najbolj naporna

(nadalj. z 11. str.)

nimala vaša pripravljenost za kakršen koli reševalni poseg, najsi bo znotraj železarn ali kjerkoli drugje?

ODGOVOR: Lahko zagotovim, da smo najbolj uspešni v izpopolnjevanju reševalne službe na plinovodih in to v vseh obratih, ki imajo opravka s plinom. Brezhibna je tudi naša reševalna služba za vsakodnevne reševalne posege, najsi bo na cesti ali najvišji strehi ali v katerem koli kanalu železarn. Zelo dobro nam funkcionira tudi prevozniška služba z reševalnim avtomobilom ob različnih nesrečah. Našo dejavnost smo zelo izpolnili tudi s številnimi akcijami v pogledu preventivne požarnovarnostne službe, v pogledu širšega požarnovarstvenega prosvetljanja ljudi, kar seveda je samo naša dolžnost.

Osnovna naša dejavnost pa je vsekakor požarnovarnostna služba, za katero lahko trdim, da je v svoji dejavnosti resnično dosegla največjo sposobnost in udarnost. Poudariti moram, da naš delokrog zajema železarno in občino, v kolikor sploh lahko v naši službi lokaliziramo dejavnost. Da vse to zmoremo, nam odlično pomagajo brezplačni sprejemniki in oddajniki, s katerimi so opremljena vsa naša vozila tako gasilska kot reševalna in seveda do skrajnosti izpopolnjena gasilska in reševalna oprema ter orodje. Ponosni smo na odlično opremljenost z različnimi reševalnimi aparati, zlasti pa na aparate, ki nas ščitijo pred nevarnostjo vseh vrst plinov, s katerimi se srečujemo v železarni in na opremljenost z različnimi ročnimi gasilskimi aparati, ki nam služijo za gašenje vseh vrst malih, začetnih požarov. Seveda pa je potrebno skladno z izpopolnjevanjem tehnike stalno tudi usposabljanje gasilski kader, ki je dolžan kvartalno tudi polagati kontrolne izpite. Njihovo znanje, opremljenost in strokovnost poleg požarnovarnostnih organov, stalno nadzoruje tudi republiška inšpekcija dela.

VPRAŠANJE: Kako gledajo na vaša prizadevanja v delovnih enotah in na upravi podjetja oziroma samoupravnih organi?

ODGOVOR: V delovnih enotah se mi zdi, da je na njihovih različnih sestankih in sejah premalo govora in skrbi za požarnovarnostno področje, čeprav je še mnogo nepravilnosti v tem pogledu. Naše ljudi in naše delo sicer spremljajo z veliko naklonjenostjo in priznanjem za naš trud in delo, vendar želim poudariti, da bi tudi v delovnih enotah morali vsaj občasno obravnavati požarnovarnostne pomanjkljivosti in eventuelne ukrepe.

Kar se tiče uprave in samoupravnih organov železarn pa moram poudariti, da smo pri njih vedno dobili polno mero razumevanja in ustrezno finančno pomoč tudi danes, ko je železarna v težki finančni situaciji.

VPRAŠANJE: Komunalni razvoj, razvoj tehnike in tehnologije praktično zahteva stalno izpopolnjevanje vaše opreme. Kaj vam perspektivno še manjka?

ODGOVOR: Predvsem želimo v bližnji prihodnosti naš prvi orodni gasilski avto TAM-pionir zamenjati za osemcilindrski DOIZ. Naša največja želja pa je, da Jesenice čimprej dobijo vsaj 36-metrsko reševalno lestev MAGERUS, ki bi nam omogočila hitre in uspešne intervencije tudi v visokih stolpnih, pa tudi v višjih objektih v železarni. Razen tega bomo morali na Jesenicah zagotoviti večji pritisk vode v vodovodnem omrežju. Naša želja pa je tudi, da bi vsaka stavba, tudi privatna, imela vsaj po en ročni gasilski aparat in gumijasto cev za brizganje za hitro lasno intervencijo.

VPRAŠANJE: Glede na to, da vaš delokrog zajema tudi območje občine, nas zanima, kako imate urejeno financiranje vaše dejavnosti?

ODGOVOR: Financiranje imamo urjeno tako, da 70 % vseh stroškov naše dejavnosti pokriva železarna, preostalih 30 % pa skupščina občine Jesenice. Odobreno višino denarja dobivamo zelo redno v rednih mesečnih obrokih. Tak odnos financiranja je tudi pri nabavi nove opreme ali novih naprav.

VPRAŠANJE: Letos slovensko gasilstvo slavi 100-letnico ustanovitve prvega gasilskega društva v Sloveniji. Kakšne akcije in manifestacije pripravljate ob tej pomembni obletnici?

ODGOVOR: Poleg razstave, ki smo jo imeli v minulih dneh in s katero smo se vključili tudi v proslavljanje 100-letnice železarn, se bomo v večjem številu udeležili proslav v Metliki. K osrednji razstavi, ki bo v Metliki, pa smo prispevali šest pomembnih slik in doma zelo estetsko izdelan gasilski emblemi. Seveda pa bomo ob tem velikim jubileju okrepili tudi ostalo dejavnost, predvsem preventivno dejavnost tako v občini, kakor v železarni.

VPRAŠANJE: Kako pa stojite v pogledu kadrov in kadrovske zasedenosti?

ODGOVOR: Kadrovsko smo ustrezno zasedeni. Vendar pa bi ob tem vprašanju rad poudaril, da smo uspešni in ta razvoj dosegli s prizadevanjem vsega kolektiva. Mnogo nam pomeni zavzetost podpoveljnika Franca Bahu-

na in laboranta Joža Zajca. Veliko moralno oporo in pomoč meni osebno in enoti nudi tudi dr. Milan Čeh, ki je že enajsto leto predsednik naše enote, član odreda pa že od leta 1939. S takimi ljudmi je lepo delati in zato tudi uspehi ne izostanejo.

VPRAŠANJE: Če bi bil še enkrat mlad, ali bi se odločil za isto pot?

ODGOVOR: Ta služba je poleg tega, da je najlepša med vsemi službami, ker pomaga tistim, ki so pomoči potrebni, tudi najtežja, ker praktično ne dovoljuje nobene prostosti in miru. Pa vendar bi se, če bi bil še enkrat mlad, brez pomislekov odločil za enako pot.

VPRAŠANJE: Omenjate ste minulo gasilsko razstavo, ki je po mnenju številnih gledalcev prijetno presenetila vse. Kaj menite vi o razstavi?

ODGOVOR: Razstava je prav gotovo zelo nazorno prikazala, s kakšno množico revalnih in gasilskih naprav in aparatov se pri našem delu srečujemo. To pa je tudi potrditev moje uvodne navedbe, da se morajo kadri pri nas stalno izpopolnjevati, da so sposobni opravljati s temi aparati in napravami.

Razstavo si je ogledalo 821 ljudi, kar je sicer za ta čas zelo veliko, vendar se mi zdi, da je bil odziv le premajhen. Lepo priznanje smo dobili s tem, da sta oba zbor SOb Jesenice po končani slavnostni seji obiskala našo razstavo. Med obiskovalci so bili tudi kolektivno predstavniki mladinskega kluba z Jesenic in predstavniki nekaterih gasilskih enot iz Slovenije. Med podpisniki v knjigi vtisov pa smo zasledili tudi nekaj inozemcev, predvsem štiri intelektualce iz Avstrije, ki so v knjigo vtisov napisali svoje vtise v samih superlativih.

Na vsak način je razstava uspela in so bili naši napori, ki smo jih vložili v pripravo razstave, poplačani.

Sestra, pride moja mamica na obisk?

Ponedeljek, sredo, petek in nedelja so dnevi informacij in obiskov bolnih otrok na otroškem oddelku bolnice Jesenice. Ob sprejemu bolnega otroka na oddelke, dobe starši tipkano obvestilo o obisku, o informacijah in opozorilo, da bolnim otrokom ni dovoljeno prinašati hrane. Staršem je dovoljeno prinašati rože, igračke in šolske potrebščine.

Žal, pa vsa opozorila mnogi ne upoštevajo. Zelo neprijetno je in zdravju škodljivo, da na obiskih nekateri starši pošiljujejo otroka z raznimi sadnimi sokovi, sadjem in z morjem sladkarij. Resnično več škodujejo kakor koristijo, saj pogosto otroci, ki so že tako v pričakovanju očka in mamice nestrpni, vse izbruhajo. Popolnoma neresnično je, da bi bili otroci pri nas žejni. Gotovo pa bo otrok, posebno mlajši, če bo videl visoki C ali cockto takoj žejen. Saj v tem ni bistvene razlike med otroki in odraslimi.

Šolskim otrokom in cibancem katerim se da razložiti, da dobe obiske in jih bodo vedno imeli dokler bodo pri nas, dovoljujemo redne stike s starši. Otroke, ki pa po večkratnem obisku še jočejo, je iz psihološkega stališča bolnega otroka bolje, da starši samo pogledajo skozi okenško steklo, da jih otroci ne opazijo.

Vedeti moramo, da je bolnica le zasli izhod za že tako prizadetega otroka. Saj spada otrok samo v družino, k mamici in očku, sestricam in bratcem. Skoraj vsak otrok zajoče, ko dobi obisk, kar je običajno tudi pri odraslih, zato naj poskušajo mamice zadržati solze. Raje naj otroka hitro zamotijo z majhno novo igračko in premagajo bolečino. S tem nam starši mnogo pomagajo, saj otroci tako prirčno komentirajo obiske. Posebno važno je tudi, da starši pridete zares takrat, ko otroku obljubite. Iz izkušnje vem, da je treba otroku izpolniti vse kar mu obljubimo, sicer je otrok

preveč razočaran in vznemirljen. Če bi mamice in očetje lahko opazovali, kaj pomeni za bolnega otroka poslana razglednica s pozdravi, bi prav gotovo z njo večkrat razveselili otroka... To je brezlična povezava doma in bolnice.

Predvsem pa velja opozorilo, da vinjenim osebam in vsem tistim, ki razgrajajo med obiski in popolnoma neopravičeno kriče na sobne sestre, ne bomo dovoljevali obiskov. Sobna sestra zelo rada izve navade otroka, saj ji bo delo mnogo lažje. Tudi o počutju in obnašanju se rada pogovori s kulturnimi starši. O zdravstvenem stanju otroka pa se starši posvetujejo izključno z zdravnikom.

Očitano nam je bilo, da so v železarni že naredili red (oče je pozabil na razliko med železom in bolnim otrokom), da plačuje socialno za to, da lahko vidi svojega otroka. Pri nas imamo red in to kakšnega! To nam lahko potrdijo starši katerih otroci so že ležali pri nas. Nikakor pa se ne pustimo žaliti pri našem tako odgovornem delu. Vsi na oddelku skušamo ustvariti domače okolje v katerem se bodo otroci dobro počutili. Želimo, da jih srečne in zdrave čimprj vrnemo v naročje svojih mamic.

učiteljica otroškega oddelka Ljuba Korenc

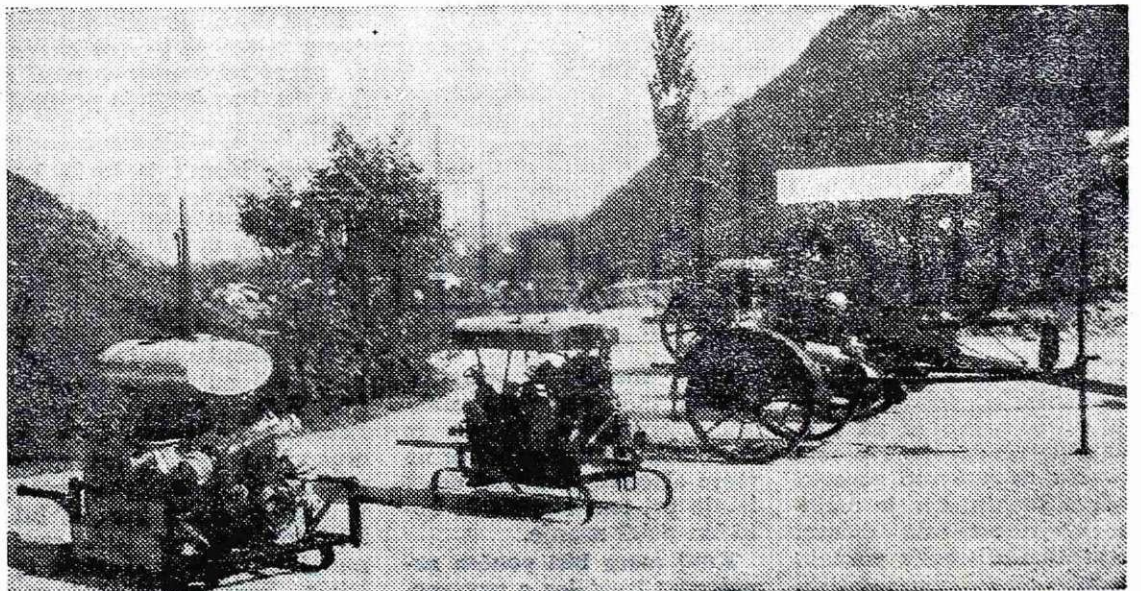


Misli

Nehvaležen je tisti, ki je manj kriv svoje nevhvaležnosti kot njegov dobrotnik.

Dušno zdravje ni nič bolj trdno kot telesno, in čeprav smo videti daleč od strasti, nismo nič manj v nevarnosti, da nas potegnejo v svoj vrtnec, kakor smo v nevarnosti, da zbolimo, če smo zdravi.

La Rochefoucauld



Gasilski stroji prikazani na minuli gasilski razstavi

S skupščine občine Jesenice

Slavnostna seja ob občinskem prazniku

V spomin na prvi spopad jeseniške, imenovane Cankarjeve čete na Obranci na Mežaklji leta 1941 in v spomin na prve žrtve praznujemo v občini vsako leto 1. avgusta občinski praznik.

V omenjenem spopadu sta padla predvojna revolucionarja, prvoborca Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Ker je jeseniški kovinar trdo delal, trpel in bil izkoriščen ter zato postajal uporen, je bil ob sovražni okupaciji med prvimi, ki je vedel, kje je njegovo mesto. Organizirano je začel pripravljati vstajo in že junija so se v okoliških gozdovih začeli zbirati predvojni revolucionarji, ki so pozneje sestavljali jedro partizanskih enot. Zato tudi ni slučaj, da je bil samo teden dni za tem, ko je pod Šmarno goro počila prva partizanska puška, kot znak organiziranega upora, na Obranci že prvi spopad z Nemci, ki je obenem zahteval tudi prve žrtve.

V spomin na ta dogodek praznujemo v občini vsako leto občinski praznik. Letos ob tej priložnosti ni bilo pose-

nih prireditev, ker je praznovanje sovpadalo s praznovanjem 100-letnice Železarne. Osrednje prireditve tega jubileja pa so bile le nekaj dni poprej. Poleg nekaterih športnih prireditev je bila v soboto dopoldan v počastitev občinskega praznika le slavnostna seja obeh zborov skupščine občine Jesenice, na katero so bili poleg odbornikov vabljeni tudi poslanci republiške in zvezne skupščine iz naše občine, predstavniki družbeno političnih organizacij, delovnih organizacij in gostje.

Pod vodstvom podpredsednika skupščine občine Franceta Božiča so izvolili najprej delegacije, ki so v spomin na žrtve položile vence pred spomenikom na železniški postaji, na Obranci in pred spomenikom padlih talcev na Belem polju. Zatem pa je predsednik skupščine občine

France Žvan prebral ekspozice o perspektivah družbenega in gospodarskega razvoja občine Jesenice.

Po slavnostni seji so si odborniki in ostali ogledali novo trgovino na Tomšičevi cesti, kjer je v zadnjih letih zrastle novo stanovanjsko naselje, sodelovali so pri otvoritvi drugega dela hale podjetja Kovinar na Plavžu in pri izročitvi prometu novega mostu čez Savo v Mojstrani. Poleg tega je bil v programu tudi ogled in razgovor o gradnji ceste v Mostah in novih obratov Izolirke, ogled skladišča Kovinotehne Celje na Plavžu, gradnje klavnice na Plavžu in pa gradnje osnovne šole v Kranjski gori. Za zaključek pa je bil pri hotelu Spik v Gozd Martuljku piknik.

Občinski praznik je vsekar prihika, da pregledamo prehojeno pot, da ugotovljamo uspehe in neuspehe ter da sprejemamo nove zamisli za nadaljnji družbeni in ekonomski razvoj občine.

T. Lipicer

Ob gospodarnosti in iniciativnosti direktorja podjetja KOVINAR, upornosti predsednika občine in ob razumevanju direktorja Železarne, raste na Jesenicah korak za korakom nova predelovalna industrija

Posameznikov ne hvalimo radi, najmanj pa direktorje in predsednike občin. Kar je res, pa je le potrebno povedati oziroma napisati.

Na Jesenicah je pred leti Komunalno podjetje životarilo. Največ so se ukvarjali samo s smetmi, resnično v dvojnem pomenu besede. Pogrebna služba, kanalizacija, urejanje parkov, odvoz smeti, to so bile osnovne dejavnosti. Razumljivo, da pri tem ni bilo zaslužka, da celo izguba je bila, čeprav so hoteli narediti več kakor je bilo za to denarja.

Ob reorganizaciji je bil za direktorja komunalnega podjetja na Jesenicah imenovan Stane Zorman, ekonomist, poln načrtov in delovnega elana. Čeprav so mu nekateri nasprotovali, češ da je komunalno podjetje poklicano le za čistočo mesta, se je z vsemi silami zagnal ne samo v smeti, pač pa tudi v druge dejavnosti. Ob rekonstrukciji Železarne so delavci tega podjetja delali tire v tovarni, prevzemali dela pri gradnji cest in mostov in pri drugih nizkih gradnjah. Ker so dohodek resnično delili po delu, je storilnost narasla, podjetju pa se je začel nabirati tudi denar. Kupili so kamion — smetnjak, gradbena dvigala, rinež, tovornjake, rolbo in kar je še važnejše,

pričeli so misliti na predelavo železarskih izdelkov. Kupili so šest strojev za pletenje tankih filtrirnih mrežic, dva stroja za izdelavo armiranobetonskih mrež ter v novozgrajenem obratu pričeli s predelavo žice, izdelane v Železarni. Pa niso ostali le pri tem. Z iznajdljivostjo direktorja in njegovih sodelavcev, upornostjo predsednika občine in polno podporo direktorja in samoupravnih organov Železarne, korakajo pri komunalnem podjetju, ki se je medtem preimenoval v podjetje KOVINAR, korajžno naprej. Stane Zorman je povedal, da pripravljajo štiri novosti. Že postavljajo naprave za izdelavo nosilcev za kovinske konstrukcije iz hladno oblikovanih profilov, dobili so že najmodernejši stroj za izdelavo nosilcev za stropne elemente, ki bodo iz hladno vlečene žice. Izdelali so tudi že prototip kovinskega industrijskega okna, katere bodo tudi izdelovali iz hladno oblikovanih profilov, razen tega pa bodo iz pocinkane pločevine ter žilindričnih vlaken pričeli delati krovne ter fasadne »feropanplošče«, katerih pri nas še nismo izdelovali.

V kratkem rečeno, na jeseniškem travniku na Plavžu se z vso vsmo že dela in (nadalj. na 14. str.)

Ceste pišejo črno kroniko

Ni dneva, da ne bi časopisi poročali o tej ali oni nesreči, na tej ali oni cesti. Vinjenost, prehitra vožnja, neprevidnost, nepravilno in drzno prehitevanje, izsiljevanje prednosti, so najpogostejši vzroki za visok krvni davek, ki ga terjajo naše ceste. Lani je bilo v Sloveniji 8.176 prometnih nesreč, po podatkih sodeč, pa bo letošnja sezona terjala več žrtev.

Brez dvoma so na naših cestah vozniki motornih vozil, ki ne znajo oceniti trenutnih razmer na cestišču in sposobnost lastnega in tujega vozila. To velja predvsem za trenutek, ko se voznik odloči za prehitevanje. Če napačno oceni, na kateri dolžini bo lahko prehitel vozilo pred seboj, so posledice lahko tragične.

Nedvomno pa je število nesreč na naših cestah tudi dokaz, da naše ceste niso sodobno urejene in da so preobremenjene. Zgovoren dokaz za to trditev je odsek ceste od Mednega do križišča v Jeprci, kjer se je pred kratkim zgodila ena najhujših prometnih nesreč na Gorenjskem, ko so trčili hkrati štirje avtomobili (švedski, dva češkoslovaška in ljubljanske registracije). Samo na tem odseku je bilo letos že 78 prometnih nesreč. Na zadnji seji republiškega izvršnega sveta je predsednik cestnega sklada Slovenije Alojz Žokelj izjavil, da bodo še letos temeljito popravili zloglasni odsek ceste v Jeprci. Sprašujemo se, ali je šele kri na naših cestah pripeljala odgovorne do hitrega sklepa (in to sredi turistične sezone), da je cesto med Kranjem in Ljubljano potrebno popraviti.

Jože Vidic



Ob praznovanju 1. avgusta Podmežakljo

Iredno močan naliv v četrtek 31. julija je skoraj do celga onemogočil prireditev krajevne skupnosti Podmežakljo. Vendar se je pozno popoldan le toliko razvedrilo, da je bil program, sicer nekoliko okrnjen, le izveden. Na slavnostni seji v dvorani krajevne skupnosti je govoril Janko Smolej, prvi predsednik stanovanjske skupnosti. Orisal nam je začetne težave in razvoj ter delovanje krajevne samouprave, katera je tudi v tem kraju dosegla vidne uspehe. Že samo ugotovitev, da je od začetih nekaj stotisoč din narasel promet na 17 milijonov S din v letu 1968 in vrednost v stavbah in inventarju nad 15 milijonov S din, dovolj zgovorno dokazuje, da naporji sveta KS niso bili zaman.

Slavnostno sejo sta poživili dve recitaciji delavskega pisatelja in pesnika Toneta Čufarja, s katerima smo hoteli počastiti njegov spomin. To še posebno zato, ker je svoja mlada leta preživel na našem območju.

Ob zvokih hruščanske godbe na pihala in s prapori smo nato odšli na drugi del proslave, ki je bila v parku Podmežakljo pri spomeniku padlih borcev NOV. Tu je go-

voril predsednik občinske Zveze združenja borcev NOV Franc Konobelj-Slovenko. V svojem govoru je omenjal prve borce, ki so dali svoja življenja za našo svobodo. Pred in po govoru pa sta dva mladinki občuteno deklamirali dve partizanski pesmi.

Krajevna skupnost Podmežakljo je tako dostojno praznila praznik 1. avgust. Toda nekaj pa pri tem le moramo ugotoviti. Prireditve te vrste je nemogoče več omasoviti. Človek nehote dobi vtis, da nas je postalo sram naših tegob in trpljenja, prestanega v drugi svetovni vojni in da smo na vse to tako kmalu pozabili. Ali res nismo dolžni žrtvam, ki so padle za naš lepši jutrišnji dan, dati nobene zahvale in oddolžitve? Ali smo res popolnoma otopleli za vse dobro in lepo? Ali smo res tako lahko pozabili na naše ogromne človeške in materialne žrtve? Ali nas mora res družiti samo stiska in nesreča — malo boljše življenje pa razdružuje? Kdo nosi krivdo za tako stanje? Vsi, prav vsi! Iščemo vsak samo samega sebe, pozablamo pa pri tem, da eden sam nikjer nič ne pomeni, vsi pa mnogo in vse!

R.

Popravni izpiti so pred vrati...

Mesec dni počitnic je minil, mesec veselja, iger in brezskrbnosti. S tem pa naj bi bil tudi konec nedelavnosti za vse tiste, ki imajo popravne izpite. Zadnji čas je, da se začnejo resno pripravljati nanje, kajti le tako bodo kos zahtevam pri popravnihih izpitih. Želela bi poudariti zlasti to, da naj starši tega dela ne prepuščajo samo otrokom, ker bo potem zagotovo sledila polomija. Če se vsaj malo vživimo v otrokovo duševnost, spoznamo, da takega napora res ne bi zmogli sami. Primanjkuje jim trdne volje in tudi zrelo-

sti. Ne zavedajo se tudi, koliko bi bili oškodovani, če bodo morali ponavljati razred. Še mnogo manj pa je med njimi takih, ki bi jih bilo sram zaradi neuspeha. Podobno je tudi z njihovo trdno voljo. Le kako naj se otrok sam loči od tovarišev, ki nabijajo žogo, skačejo v vodo ali pa po svoje modrujejo in tako kar najbolj prijetno zapravljajo čas. Otroku tvega vse, tudi telesno kaznen, samo da lahko ostane med sovrstniki. Zato naj starši ne pričakujejo od njega, da se bo sam odločil in se šel učiti. Če bi to zmožel, bi se že

med šolskim letom učil, ko so tudi nekateri ostali sedeli pri knjigah. Organizacija učenja in skrb, da otrok vsakodnevno nalogo vestno opravi, je torej izključno naloga staršev. Kako to storijo, je vseeno. Nekateri se z otrokom sami ukvarjajo, drugi pa si poiščejo dobrega inštruktorja, kateri jim o delu in znanju otroka poroča. Temeljita kontrola je nujna!

Ne pozabite pa, da mora imeti otrok tudi ob delu še nekaj prostega časa, in to vedno po opravljenem delu. Želja po prostem času bo otroka bodrila, da bo hitreje delal in se res učil, ker bo težko čakal na prosti čas. Napačno pa je otroka zapreti med štiri stene in zahtevati od njega, naj se samo uči. Dovolj je, če se uči 2 do 4 ure na dan, ostali čas pa naj bo prost ali pa naj dela kaj drugega. Predno pa starši dovolijo otroku izhod, morajo pregledati, če je svojo dnevno nalogo v redu opravil. Če tega ni storil, mora najprej izvršiti svojo dolžnost.

Disciplina učenja mora biti brezpogojna in dosledna. Starši naj ne mučijo otroka s tako imenovanim zaupanjem, ker ga bodo tako samo pahnili v brezdelje, sebe pa lepo opravičili, ker se jim ne ljubi ukvarjati se z njim. Otroku bo sicer zagotavljali, da se uči, ne bo pa resno delal. In konec koncev otrok sam niti ne more in ne zna presoditi, koliko mora delati in kdaj dovolj zna. Če bi to vedel, bi ne imel popravne izpita.

IVA

Za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše so prispevali:

Lekarna Jesenice — 500.00 din, Savske elektrarne Ljubljana — 1.000.00 din, Osnovna šola Borovnica — 200.00 din.

Do 6. 8. 1969 je bilo zbranih skupno 112.005.30 din. Za prispevke se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo.

Prispevke nakazujte na žiro račun: 5153-679-2135 — ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE, sklad za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše.

Kdaj bodo začeli s predavanjem filmov v novi dvorani na Javorniku

Prebivalci Javornika in Ko-roške Bele že nestrpno čakajo, kdaj bo kino podjetje Jesenice začelo s predvajanjem celovečernih filmov v novi dvorani v delavskem domu na Javorniku. Znano je namreč, da na Javorniku ne predvajajo celovečernih filmov že od 1. septembra 1967 dalje, ko so na podlagi doseženega sporazuma v dvorani osnovne šole prenehali s predvajanjem celovečernih filmov.

Pri upravi kino podjetja Jesenice smo se pozanimali glede otvoritve nove kino dvorane. Upravnik kino podjetja tov. Rozman nam je povedal, da bodo z montažo naprav pospešili, tako da bi bila prva celovečerna pred-

stava lahko že v počastitev krajevnega praznika, to je 6. ali 7. septembra, v kolikor ne bo vmesnih nepredvidenih težav.

V ponedeljek zvečer je bila v delavskem domu Albine in Julke Pibernik na Javorniku razširjena seja UO Svobode Javornik, katere so se udeležili tudi predstavniki ostalih društev in organizacij. Dogovorjeno je bilo, da bo letošnje praznovanje krajevnega praznika trajalo dva dni. Najprej bo na vrsti otvoritev nove dvorane in odra, kulturni program pa bodo izvajali pevci iz Trbovelj in združeni pevski zbor Jesenice, za naslednji dan pa predvidevajo tudi prvo celovečerno filmsko predstavo.

Ob gospodarnosti in iniciativnosti direktorja podjetja KOVINAR, upornosti predsednika občine in ob razumevanju direktorja Železarne, raste na Jesenicah korak za korakom nova predelovalna industrija

(nadalj. s 13. str.)

tudi pripravljajo novi stroji za predelavo čim večjih količin izdelkov Železarne v končne uporabljive proizvode, kakršnih doslej še nismo delali na industrijski, pač pa tu in tam na obrtniški, to je drag način. Ob tem je treba poudariti, da so to pretežno gradbeni elementi, ki bodo tudi gradbenim podjetjem pomagali graditi lažje, boljše, hitreje, pa tudi ceneje.

Ob vsem tem, kar smo zapisali, vodstvo kot ves kolektiv podjetja KOVINAR zasluži v prizadevnosti in iniciativnosti največjo družbeno

pohvalo. Vsekakor pa pri tem ne smemo pozabiti občinskega sindikalnega sveta, občinske konference ZK in SZDL in drugih dejavnikov, ki so se dolgo, vendar uporno zavzemali, da je na Jesenicah poleg Železarne treba še nekaj drugega, da bo poleg moške delovne sile lažje zaposliti tudi ženske, za katere je delovnih mest stalno primanjkovalo. Ob vsem tem lahko ugotovimo, da so pri Kovinarju za to odprli oči in ušesa ter s poslušom ustvarjajo tisto, ki je prav v tej smeri že rodilo in bo še rodilo sadove.

Branko Blenkuš

Jože Rozman 10 let krajevnne samouprave

(3. nadaljevanje)

Seveda baraka, v kateri naj bi se uredil bife ni ustrezala potrebam gostinskega obrata. Toda začasno je le služila svojemu namenu. Leta 1966 pa se je svet odločil, da zgradi novo stavbo za gostišče in sicer zidano, ki bo tudi ustrezala higienskimi in sanitarnim predpisom. Stroški za gradnjo so bili ševede že precej večji kot pri adaptaciji stavbe skupnosti. Tako je bilo treba odšteti kar dva milijona S din za stavbo novega bifeja predno je bila dograjena in opremljena z vsem potrebnim. Pokazalo pa se je, da je bilo to zelo potrebno in tudi koristno.

Adaptacija otroškega vrtca

Prav ta čas je bila izražena zahteva vodstva otroškega vrtca Julke Pibernik, da bo nujno potrebno v vrtcu popraviti pod, ki je bil že načet od trohnobe. Prostor je namreč pregledala zdravnica, ki je ugotovila, da postaja prostor nezdrav in zato neprimeren za otroški vrtec. Pri tem je bilo tudi poudarjeno, da je prostor zelo tesen. Zato se je svet odločil, da žrtvuje skladišče za rekvizite in na ta račun poveča sobo za otroški vrtec. Tako je adaptacija vsebovala poleg novega poda tudi rušenje stene in povečavo prostora za okrog 7 kvadratnih metrov.

Stroški te adaptacije so znašali 700.000 S din. Prav zaradi tega smo v letu 1967 prišli v precej težko finančno situacijo. Ob tem moramo vedeti še to, da smo vsa ta leta sami nosili stroške za vzdrževanje otroškega vrtca, ki znašajo letno okrog

500.000 S din. Ta denar smo črpali iz dotacije občine, ki nam ga daje za splošne potrebe skupnosti, tj. za upravno poslovanje. Teh izdatkov ostale krajevnne skupnosti nimajo, kajti v kolikor imajo otroške vrtce, se pokrivajo iz denarja Temeljne izobraževalne skupnosti, pred tem pa iz občinskega proračuna. Na večkratne prošnje in vloge smo lani končno za račun vzdrževanja oziroma adaptacije otroškega vrtca dobili od oddelka za družbene službe dotacijo v višini 400.000 S din. Naše sodelovanje z upravo otroškega vrtca Julke Pibernik na Jesenicah, katerega podružnica je naš vrtec, je zelo dobro. Svet skuša kar je v njegovih močeh urediti, da bi bilo počutje otrok v vrtcu najboljše. Seveda bo treba v tej smeri še delati naprej, kajti otrok, ki bi praviloma morali obiskovati otroški vrtec, je na našem terenu zelo veliko, kar čez 150. Niti 10 % otrok pa ne zajemamo v vrtec. Upamo, da bomo v nekaj letih tudi to vprašanje rešili in omogočili, da bi vrtec obiskovalo kar največje število otrok.

Svet krajevnne skupnosti in njeni pomožni organi — komisije

Prikaz dela krajevnne skupnosti bi ne bilo celovito, če ne bi na kratko predstavil tudi pomožne organe sveta krajevnne skupnosti, tj. komisije. Že v začetku, ko smo imeli še stanovanjske skupnosti, smo formirali več komisij, in sicer smo imeli komisijo za gospodarstvo, ki je razpravljala o komunalnih problemih terena in vodila traktatno servisno dejavnost.

Druga zelo pomembna komisija, ki je ves čas obstoja KS uspešno delala, je socialna komisija. Tudi njena naloga glede na heterogenost prebivalstva ni bila lahka.

Kot tretja komisija, ki je delala z roko v roki s komisijo za gospodarsko dejavnost, je komisija za pomoč hišnim svetom. Že v prejšnjih poglavjih sem navedel kakšne so bile njene težave in koliko naporov je bilo potrebnih, da je steklo delo v tej smeri. Danes KS nima več toliko direktnih nalog v tem pogledu kakor prej, ker je le-te prevzelo novo formirano stanovanjsko podjetje. Sicer pa ugotavljamo, da je določeno sodelovanje še vedno nujno potrebno, žal pa ga je še vedno premalo. Finančno materialna komisija je po statutu poklicana, da pravilno usmerja in nadzira finančno poslovanje v skupnosti. Ugotoviti pa moramo, da v vsem času odkar dela skupnost z delom te komisije nismo bili zadovoljni. Nikakor ne moremo uspeli, da bi dobili ljudi, ki bi znali in hoteli delati na tem področju. Kljub temu, da se tu ne zahteva zelo velika angažiranost, marveč samo spremljanje in kontrola tako dohodkov kot izdatkov pa vendar ne dosežemo tega kar bi pravzaprav pri tej komisiji morali. Naslednja komisija je komisija za hortikulturno dejavnost, ki je sodelovala s Hortikulturnim društvom Jesenice. Ker pa je svet menil, da je to del gospodarske dejavnosti in da so bile preveč razdrobljene, smo to komisijo priključili h komisiji za gospodarsko dejavnost.

Ena od zelo važnih komisij je komisija za civilno zaščito prebivalstva. To področje dela postaja vsak dan bolj pomembno. Toda ugotoviti moramo, da je za to delo zelo malo pripravljenosti pri naših občanah. Kljub temu, da imamo možnost vsak dan videti na televiziji in brati v časopisih kako važno je zaščita in poznavanje vsega kar spada v zaščito prebivalstva, pa vendar ni mogoče dobiti poverje-

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

9. in 10. avgusta amer. barvni film **MAT HELM LJUBI IN UBIJA**, v režiji Henryja Levina, v glavni vlogi Senta Berger, Dean Martin, ob 17. in 19. uri.

11. avgusta amer. barvni CS film **HOMBRE**, v režiji Martina Ritta, v glavni vlogi Paul Neumann, ob 19. uri.

12. in 13. avgusta amer. barvni film **DR. SIN**, v režiji Jamesa Neilsona, v glavni vlogi George Cole, ob 19. uri.

14. avgusta franc. barvni CS film **PUSTOLOVCI**, v režiji Roberta Enrica, v glavni vlogi Alain Delon, ob 19. uri.

15. avgusta angl. barvni film **BANDITI NA RIVIERI**, v režiji Cliffa Owena, v glavni vlogi Erich Murkumb, ob 17. in 19. uri.

16. avgusta amer. film **STEZA SLAVE**, v režiji Stanleya Kubricka, v glavni vlogi Ralph Meeker, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

9. in 10. avgusta amer. barvni film **DR. SIN**, ob 18. in 20. uri.

11. in 12. avgusta amer. barvni film **MAT HELM LJUBI IN UBIJA**, ob 18. in 20. uri.

13. avgusta franc. barvni CS film **PUSTOLOVCI**, ob 18. in 20. uri.

14. in 15. avgusta amer. film **PRERIJA V PLAMENIH**, ob 18. in 20. uri.

16. avgusta amer. barvni film **LILI**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

9. avgusta amer. jug. film **KLETEV ENE ZENE**.

10. avgusta italij. jug. barv. film **TUJEC V MESTU**.

14. avgusta amer. barvni film **MAT HELM LJUBI IN UBIJA**.

16. avgusta amer. barvni film **DR. SIN**.

Kino ŽIROVNICA

10. avgusta amer. jug. film **KLETEV ENE ZENE**.

13. avgusta amer. barvni film **MAT HELM LJUBI IN UBIJA**.

17. avgusta amer. film **PRERIJA V PLAMENIH**.

Kino KRANJSKA GORA

9. avgusta meh. ital. barv. film **POJEM ZA PANCHE VILO**.

10. avgusta amer. film **PRERIJA V PLAMENIH**.

14. avgusta amer. barvni film **DR. SIN**.

16. avgusta amer. barvni film **MAT HELM LJUBI IN UBIJA**.

nikov za to delo. Vsak se izgovarja, da nima časa in da tega dela ne more sprejeti. Spricho zapletene svetovne situacije pa bo tudi tej problematiki potrebno posvetiti mnogo več pozornosti.

Poleg naštetih komisij ima važno nalogo tudi komisija za varstvo mladine in otrok. Njeno delo je bilo v tem desetletju izredno uspešno. Bilo pa bi še mnogo boljše, če bi starši, vsaj tisti, ki imajo otroke, pri tem bolj sodelovali. Toda kar se čudno sliši, je to, da se že nekaj let borimo s problemom, kje postaviti otroško igrišče za spodnji del naselja. Vse mogoče smo že poskušali, toda odpor prebivalcev s starši vred, ki imajo otroke, je tak, da za to nikjer ne najdemo primerne prostora. Res nerazumljivo stališče, vendar resnično. Uspeh dela te komisije je tudi otroški vrtec, s katerim smo omogočili otrokom, da jim ni potrebno hoditi v vrtec v mesto, kar je seveda zelo ugodno. Na vsak način smo tu naredili velik korak naprej, kar se tiče varstva in vzgoje naših otrok, žal pa je zmogljivost vrtca minimalna in niti 10 % naših otrok ni zajetih niti jih ne moremo zajeti v vrtec.

Kot zadnjo komisijo, ki jo je potrebno omeniti je poravnalni svet. Njena naloga je izredno občutljiva in odgovorna. Zanimivo pri delu te komisije je to, da je v prvih letih njenega delovanja imela zelo veliko število poravnalnih razprav, sedaj pa jih je vsako leto manj. Sicer je to pozitiven pojav in samo želimo, da bi bilo čim manj sporov na terenu in čim več medsebojnega sporazumevanja, katerega žal danes res tako pogrešamo.

Iz sedanjega opisa se kaže vsa pestrost dela krajevne skupnosti. Sistem dela po komisijah je zelo uspešen in omogoča svetu KS, da vključuje v delo kar največ občanov. V svetu in v komisijah imamo vsako leto zajetih približno 50 ljudi. Vsekakor je to važno pri vodenju KS.

(se nadaljuje)

ZAHVALA

Ob izgubi naše dobre in skrbne mame, babice in tete

FRANČISKE MERLAK

se najlepše zavaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje, sosedom, ki so kakorkoli pomagali in vsem, ki so nam izrekli sožalje ter jo spremili na zadnji poti.

Iskrena hvala dr. Brandstetterju in strežnemu osebju internega oddelka bolnice na Jesenicah ter dr. Sajevcu, ki so se trudili, da bi ji olajšali in podaljšali življenje. Pevcem se zahvaljujemo za žalostinke.

Zakujoči: sin Franc z družino, hčerke Tina, Zinka in Zofka z družinami ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža

ALOJZA RAVNIKA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so počastili njegov spomin in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Sodelavcem iz njegovega obrata se zahvaljujem za vence in izkazano pozornost. Posebno se zahvaljujem govorniku za lepe besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zakujoča žena Angelca, sinova Slavko, Marjan, brat Maks in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dobrega moža, ata, starega ata, brata in strica

MATIJA ŠKRJANCA

se iz vsega srca zahvaljujem vsem, ki so počastili njegov spomin ob njegovi krsti, poklonili vence in cvetje, izrekli sožalje, z nami sočustvovali in ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala sosedom za pomoč, posebno pa družini Vergel. Posebno se zahvaljujem dr. Čehu za ves trud, da bi pokojniku podaljšal življenje. Zahvala tudi pevcem za žalostinke in vsem voznikom osebnih avtomobilov.

Prav za vse — prisrčna hvala.

Zakujoči: žena Tončka, sin Dušan z družino, Zvone, hčerka Majda s sinom, Breda in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dobrega moža in očeta

PETRA PEGAMA

se zahvaljujemo vsem, ki so se poslovlili od njega na domu, poklonili vence in cvetje ter izrekli sožalje. Vsem sosedom in prijateljem, ki so karkoli pomagali in stali ob strani, sodelavcem Železarne za poslovlilni govor in vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, se iz srca zahvaljujemo.

Iskrena hvala tudi dr. Mencingerju.

Zakujoča žena Neža, sin Ivan in sorodstvo.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Vod.: KUNC PETER, VALJARNA BELA, MO, OSARIJ, RUARD, APOLON, MAROLT, AMAN, STO, VAREN, KT, ZIGA ZOIS, MM, ROPRET, STORILEC, A, HOMOVEC, IZ, LOKA, ZADREGA, OKIS, CIAN, ADO, ALA, MASA, R, EP, VEK, MŠ, AJ, E, MIT, FALA, E, OK, JAMNIK, POTOČNIK, TE, KLASA, N, REZ, KOV, DAN, LS (ali LR), ZONA, LED, CAR, EVA (ali EMA), MAGOLIČ, TOLPA, KS, POD, R, KA, REKTOR, VARL, STO LET, TLA, EMA, RN, R, NO, MO, VAGA, RESONANCA, C, STARA SAVA, OKTAN, RJUHA, JOTA, REKET, RJAV, NE, BRANE, ANKARA, A, MILANO, PETER, KSILOLIT, C, OTZ, POLENTA, KID, OSA, AL, N, ETA, SEMITI, ALEŠ, EF, RS, AD, ETER, KOBENTAR, LAKAJ, KARATE, COPAT, KRETEN, B, VAGON, KOR, SALEM, TANK, NIL, TIT, CITRAR, VIČAR, KRT, I, APATIN, SRAM, UJEC, CIANOZA, CA, ALOA, KRATER, CILKA, I, SA, TRENTA, ODLASEK, MLINARIČ, MANDATAR.

IZZREBANI NAGRAJENCI

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Majda Rozman — faktorni oddelek, Štefica Cerkovnik — splošni sektor, Tončka Klinar — nabavni oddelek, Primož Peterman — inventurna komisija, Janko Fon — splošni sektor in Ivica Dugar, avtorica križanke, izžrebala nagrajence nagradne križanke, ki je bila objavljena v 29. številki Železarja. Prejeli smo 384 rešitev, komisija pa je morala izvleči 17 rešitev, da je dobila 10 pravih.

50 din prejme **MARIJA DOBRAVEC — RTA**;

po 40 din: **VLADO ROVAN — prodajni oddelek in CENA VALENTAR — RTA**;

po 30 din: **ANTON BLAŽEJ**, upokojenec, Kejžarjeva 30, Jesenice, **ANTON GODEC**, strojne delavnice in **SLAVKA PIKL**, finančno knjigovodstvo;

po 20 din: **BREDA KRUSIC**, GEŽ, **FRANCE ZVEGELJ**, socialno zdravstvena služba, **JOŽE PIŠČANEC**, upokojenec, Viktorja Svetina 18, Jesenice in **LEON VIDIC**, transportna služba.

Izžrebani nagrajenci naj dvignejo nagrade na uredništvu po 10. avgustu.

OBVESTILO

Vse člane DSIT Jesenice, ki prejemaajo Strojniški vestnik, prosimo, da odgovorijo na priložen vprašalni list, ker bodo s tem lahko bistveno prispevali k obliki, vsebini ali celo obstoju našega strokovnega glasila.

List lahko dostavite tajniku društva tov. Janezu Faletiču na žerjavni oddelku Jesenice, ki jih bo skupaj odposlal na uredništvo.

Za odziv se vam zahvaljuje

odbor DSIT Jesenice

Športni novici

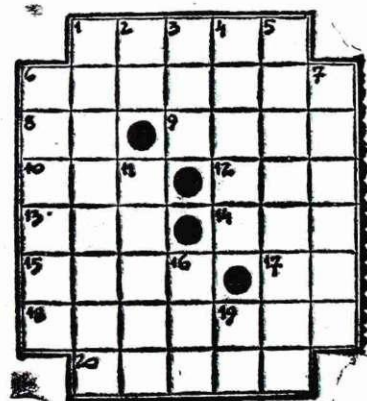
Strelci

Strelci Jesenic so organizirali odprto prvenstvo v streljanju z vojaško puško. Tekmovanja se je udeležilo 75 tekmovalcev. Prvo mesto z 10. streli je osvojil Lamovšek z 71 krogi, na drugem mestu pa je Urbancelj s 40 krogi manj. Bolj ogorčena je bila borba v streljanju z vojaško puško na 300 metrov s petimi naboji. Prvi je s 40 krogi Bizjak, drugi z 31 Božič, tretji pa s 26 Uroščanin.

Balinarji

Že tretjič po vrsti so balinarji v počastitev občinskega praznika organizirali mednarodni turnir v balinanju. Skupno je nastopilo 13 ekip iz Slovenije in sosedne Italije. Prvo mesto je zanesljivo osvojila ekipa Radovljice, druga je ljubljanska ekipa Litostroj, tretja pa Šiška. Jeseniški balinarji — ekipa Krivec pa je zasedla 4. mesto.

Križanka



VOD.: 1. avtomat, 6. ljudozerec, 8. kemični znak za američij, 9. plahe gozdne živali, 10. nočno zabavišče, 11. atek, 13. Goethejeva mati, 14. del železniške proge, 15. Turner, 17. 6. in 10. črka abecede, 18. prekletstvo, 20. prizorišče bikoborbe.

NAV.: 1. drugi največji indijski ep, 2. osebni zaimek, 3. čistilno sredstvo, 4. del tovarne ali podjetja, 5. delež od dobička, 6. skrivnostni judovski nauk iz srednjega veka, 7. mesto na Portugalskem ob reki Liz, 11. ranocnik, 16. grška boginja nesreče, 19. števnik.

Slovensko poletno prvenstvo v slalomu

V nedeljo, 3. avgusta je na plazu pod Prisojnikom smučarski klub Radovljica organiziral tretje slovensko prvenstvo, tokrat le v slalomu, ker teren ni primeren za izvedbo veleslaloma. Prvi dve prvenstvi sta bili na Kredarici v slalomu in veleslalomu, tokrat pa se ni našel nihče, ki bi na ledeniku postavil vlečnico, da bi naši tekmovalci lahko kolikor toliko uspešno trenirali. Tako pa so vsi slovenski tekmovalci in ostali smučarji vezani na 130 metrov dolgo vlečnico, ki ima zaradi hude strmine zelo majhno kapaciteto. Proga je široka le 10 do 20 m, kar onemogoča istočasno vadbno večjemu številu smučarjev.

Oba teka slaloma sta imela po 42 vratic, prvega je postavil trener SK Radovljica Aleks Čebulj, drugega pa trener članske državne reprezentance Marjan Magušar. Obe progi sta bili zelo zahtevni, predvsem prva, kar je bilo vzrok številnim padcem in diskvalifikacijam. Videli smo zelo malo tveganih voženj, kar pa jih je bilo, so se v veliki večini končale s padci.

Pri članih je zmagal Marko Kavčič pred Borisom Pesjakom, kar pomeni veliko presenečenje. Kljub odlični uvrstitvi pa Pesjak ni pokazal vsega, kar zna. S tem rezultatom in drugim mestom na Češki koči preteklo nedeljo je dokazal, da zasluži mesto v državni reprezentanci. Mogoče bo zvezni kapetan končno le uvidel, da pri izbiri državne reprezentance ni imel najboljši srečne roke, v kolikor niso vmes klubski interesi.

Ostali jeseniški tekmovalci so imeli neverjetno smolo. Ker je avtobus prišel več kot pol ure kasneje kot je bil naročen, niso imeli dovolj časa za ogrevanje, kar je glavni vzrok za številne napake v prvem teku. Jakopič zaradi bolezni ni vzdržal do konca, prav tako so v prvem teku padli še Židan, Gašperšič in Zmitek, Ponikvar pa je dosegel drugi najboljši čas, žal pa je nesrečno padel tik pred ciljem in bil diskvalificiran. V drugem teku je z najlepšo vožnjo dneva postavil nedosegljiv čas za vse ostale tekmovalce. Leskošek, ki je bil po prvem teku odlični četrti, je zaradi trenutne nepazljivosti padel in odstopil. Mirko Klinar zaradi nesporazuma in togosti organizatorja sploh ni startal. Več pri članih bi lahko dosegli, če bi nastopili še Lakota, Andrej Klinar, Svetina, Stare in Marolt.

Kot zanimivost naj navedem, da je naš najboljši smučar Blaž Jakopič tekmoval z zadnjo startno številko, čeprav je imel v pretekli sezoni prvi kakovostni razred, ker je bil drugi na državnem prvenstvu. Ker je ta tekma še na lanskem snegu, bi ga morali žrebati v prvem razredu. Kakšen absurd je

to, vidimo, če pogledamo FIS lestvice, kjer zasledimo Jakopiča kot daleč najbolje uvrščenega Jugoslavana. Na edinem slalomu, ki ga je startal doma, je padel in tako bo drugo leto tekmoval med zadnjimi. Vprašanje kategorizacije reprezentantov bo treba čimprej rešiti, da v bodoče ne bo več prihajalo do podobnih primerov.

Pri starejših mladincih je bil prvi Jaunik, čeprav bi tokrat glede na trenutno formo Cena Stravs z lahkoto zmagal, žal pa mu zaradi spodrsaljaja v drugem teku to ni uspelo.

Mlajši mladinci so pokazali največ. Od četrtoplasiranega Ranta so bili boljši le štirje člani in dva starejša mladince. To nam daje upanje, da bo naše alpsko smučanje čez nekaj let pomenilo kaj več tudi v mednarodnem merilu, seveda če bodo odgovorni preskrbeli sredstva za nadaljnje treniranje. Zmagal je Bernik pred Pirnatom, tretji pa je bil pionir Marjan Vovk.

Se dve kolajni za Jesenice sta prinesli Pečarjeva in Gazvodova s prvim in drugim mestom pri mlajših mladincih. Proga je bila za dekleta pretežka, bili smo priča številnim padcem, ki pa so se na srečo končali brez posledic.

Smučarska zveza Slovenije je omejila število nastopajočih. Če je to pravilno pri starejših kategorijah, pa to ne velja za nekatere najboljše pionirje, ki bi lahko uspešno posegali v boj za boljše mesta pri mlajših mladincih. Zveza je start dovolila le štirim pionirjem, ki so bili boljši od poprečja mlajših mladincev. Vovk je osvojil celo tretje mesto, če ne bi bil lažje poškodovan bi lahko celo

zmagal. Žal je padel Jekler, ki je bil peti po prvem teku. Sklep, ki prepoveduje start mlajših v višjih kategorijah, bo potrebno spremeniti, ker imamo v nekaterih klubih odlične pionirje in mlajše mladince, katerim pa zastareli sklep omejuje napredek.

REZULTATI:

ČLANI: 1. Marko Kavčič, Enotnost, 73,3 (36,7, 36,6), 2. Boris Pesjak, Jesenice, 74,6 (37,2, 37,4), 3. Jože Gazvoda, Branik, 74,7 (37,5, 37,2), 4. Andrej Soklič, Tržič, 77,8 (39,4, 38,4), 5. Jože Sevnčnikar, Branik, 81,0 (41,0, 40,0).

STAREJŠI MLADINCI: 1. Dušan Jaunik, Branik, 77,3 (38,6, 38,7), 2. Bojan Zavrl, Branik, 77,5 (38,0, 39,5), 3. Aleš Šmit, Radovljica, 83,7 (41,8, 41,9).

MLAJŠI MLADINCI: 1. Tomaž Bernik, Jesenice, 79,7 (40,4, 39,3), 2. Aco Pirnat, Branik, 79,9 (39,7, 40,2), 3. Marjan Vovk, Jesenice, 80,8 (40,2, 40,6), 4. Andrej Rant, Novinar, 81,3 (41,4, 39,9), 5. Janez Zupan, Jesenice, 85,0 (42,8, 42,2).

ČLANICE: 1. Milenka Pirnat, Branik, 89,8 (45,9, 43,9), 2. Metka Bem, Radovljica, 93,9 (47,3, 46,6).

STAREJŠE MLADINKE: 1. Tatjana Cizej, Branik, 91,2 (41,4, 49,8), 2. Barbka Bizjak, Enotnost, 97,5 (49,5, 48,0), 3. Živa Čuček, Enotnost, 159,0 (102,2, 56,8).

MLAJŠE MLADINKE: 1. Jelka Pečar, Jesenice, 93,4 (46,4, 47,0), 2. Sonja Gazvoda, Jesenice, 93,9 (44,5, 49,4), 3. Nina Pirnar, Novinar, 97,3 (46,7, 50,6).

J.

Uspel odbojcarski turnir

Preteklo nedeljo se je Podmežakljo zbrala elita slovenske odbojke. Nastopila so žveneča imena mladih in ne več prav mladih igralcev Fužinarja, Kanala ter I. jeseniška ekipa in ekipa veteranov, ki so uspelemu turnirju dajali še posebno privlačnost. Največ pozornosti so s svojo igro vzbujali Tušar (Kanal), Gostenčnik, Štehar (Fužinar), Krevsel (Jesenice I) ter celotna ekipa starejših igralcev.

Turnir je bil organiziran v počastitev 100 letnice Železarne, 20-letnice obstoja odbojcarskega kluba ter kot po tradiciji v spomin Tomaža Trojarja.

V prvi tekmi se je jeseniška I. ekipa pomerila s Kanalom. Za Jesenice so nastopili Arh, Bergant, Bergelj, Bogataj, Božič, Divjak, Kavčič, Končnik, Krevsel in Potočnik, torej ni bilo Rösslerja in Šmitka.

Oba prva seta sta potekala v znamenju izenačene borbe. V prvem so zmagali gostje z 12:15, v drugem pa domači s 15:13. V zadnjem setu pa so domači povsem popustili in izgubili 15:5.

V drugi tekmi je jeseniška druga ekipa, v kateri so igrali nekdanji igralci, popravila slab vtis, ki ga je napravila prva ekipa. Premagali so Fužinarja z Raven, ki je najboljša slovenska ekipa z 2:1 (11:15, 16:14, 16:14). Ekipa je začela srečanje z naslednjo postavo: Bajt, Biček, Jedrečič, Kunc, Prešeren in Rozman, kasneje pa so igrali še Godec, Legat Franc in Jože, Svetlin, Urnaut st. ter Vehar.

Kljub temu, da sta v vrsti Fužinarja igrala odlična Gostenčnik in Štehar, je ekipa Jesenice II. s svojo premišljeno in umirjeno igro premagala kasnejšega zmagovalca turnirja. Rezultati posameznih setov pa kažejo, kako napeta je bila ta tekma.

Bilo je videti, kot da se nekdanjih igralcev leta sploh niso prijala. Razen tega seveda — da so bili malo manj gibčni, kar pa so nadoknadili s svojo premišljenostjo.

Mlajša ekipa Jesenic tudi igralcem Fužinarja in nudila resnejšega odpora. Izgubila je z 2:0 (8:15, 10:15). Sicer pa je bil v tej ekipi najboljši igralec — Krevsel.

Ceprav je bil Kanal slabša ekipa kot Fužinar, je ekipa Jesenic II. izgubila z 2:0 (13:15, 13:15), le z malo več sreče pa bi lahko tudi zmagali, saj so že v obeh setih vodili za več točk, vendar jih je Kanal proti koncu seta obakrat ujel in tudi zmagal. Verjetno pa je igralcem že zmanjkovalo kondicije.

V predzadnji tekmi turnirja je imel s Kanalom Fužinar lahko delo. V prvem setu so izgubili 8 točk, v drugem pa so zmagali kar s 15:0.

Srečanje med obema jeseniškima ekipama je bilo pripravljeno za konec. Čeprav naj bi bilo to najzanimivejše srečanje, pa ni bilo dosti videti. Starejši igralci so z lahkoto zmagali z 2:0 (15:2, 15:4).

Tako so imele ob koncu turnirja tri ekipe po eno izgubljeno tekmo. Odločala je razlika v setih. Ekipa so se razvrstile po naslednjem vrstnem redu: 1. Fužinar, 2. Jesenice II, 3. Kanal, 4. Jesenice I.

Kaj lahko še rečemo o obeh jeseniških ekipah. Prva ekipa je res zavzela zadnje mesto in s tem razočarala. Res pa je, da je naštopila zelo oslABLJENA in brez pravega treninga, saj so nekateri igralci prišli šele z dopustov. Vsekakor pa to še ne pomeni, da do začetka tekmovalstva v II. zvezni ligi ne bodo prišli v zadovoljivo formo. Starejši igralci, ki so nekoč igrali skupaj s Tomažem Trojarjem, pa so premagali najboljšo slovensko ekipo in le malo je manjkalo, da niso tudi Kanala. Ali slovenska odbojka res napreduje, če zmagujejo igralci, ki niso nastopili že sedem let ali celo več...?

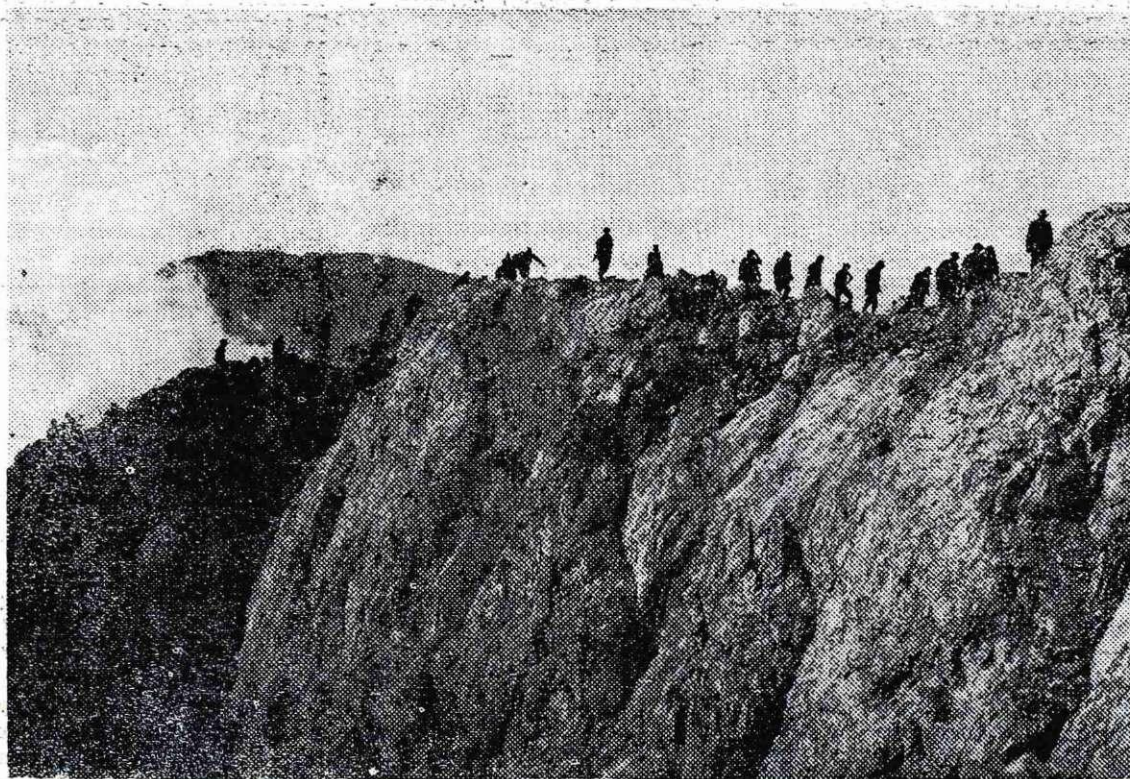
Z.



Šport v kratkem

Rokometaši

V soboto, 2. avgusta popoldan so se na betonski plošči drsališča Podmežakljo zbrali rokometarji Kranjske gore, Kamnika, Kranja, Radovljice in Jesenic na turnirju, posvečenem občinskemu prazniku in 100-letnici Železarne. Po zagrizenih borbah so presenetljivo prvo mesto osvojili kranjski veterani, drugi so bili Jeseničani, tretja pa Kranjska gora.



Se en spomin na pohod naših železarjev na Triglav